Lieta Nr.C05018413
CA0147-17/14

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Valmierā 2017.gada 3.maijā

Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija:
tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis A.Bukavs
tiesneši D.Lazdiņš, G.G.Kukaine
ar tiesas sēžu sekretāri B.Nīmani
piedaloties prasītāju SIA /Nosaukums A/, /pers. A/, /pers. B/ (/pers. B/) un /pers. C/ (/pers. C/) pilnvarotajai pārstāvei /pers. D/, atbildētāju SIA /Nosaukums B/ un SIA "/Nosaukums C/ pilnvarotajai pārstāvei zvērināta advokāta palīdzei /pers. F/
izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu SIA /Nosaukums A/, /pers. A/, /pers. B/ (/pers. B/) un /pers. C/ (/pers. C/) prasībā pret SIA /Nosaukums B/, SIA /Nosaukums C/, /pers. G/ par godu un cieņu aizskarošu ziņu atsaukšanu un mantiskās kompensācijas piedziņu sakarā ar SIA /Nosaukums B/ apelācijas sūdzību, kurai pievienojušies SIA /Nosaukums C/ un /pers. G/, un SIA /Nosaukums A/, /pers. A/, /pers. B/ (/pers. B/) un /pers. C/ (/pers. C/) pretapelācijas sūdzību par Vidzemes apgabaltiesas kā pirmās instances tiesas 2013.gada 25.jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

Prasītāji SIA /Nosaukums D/ (pēc nosaukuma maiņas – SIA /Nosaukums A/) , /pers. B/ (/pers. B/) , /pers. A/ (lietas izskatīšanas laikā uzvārds – /uzvārds/) un /pers. C/ (/pers. C/) Vidzemes apgabaltiesā (kā pirmās instances tiesā) 2013.gada 11.februārī cēluši prasību pret atbildētājiem SIA /Nosaukums B/, SIA /Nosaukums C/ un /pers. G/ par godu un cieņu aizskarošu ziņu atsaukšanu un mantiskās kompensācijas piedziņu (prasības pieteikums – 1.sēj.l.l.4-13). Prasība 2013.gada 11.aprīlī precizēta (prasības pieteikuma precizējumi – 1.sēj.l.l.59-66).
Atbilstoši prasības pieteikumā un tā precizējumā norādītajam, prasītāji lūdz tiesu:
1) atzīt par nepatiesām un reputāciju, godu un cieņu aizskarošām šādas ziņas, kas ietvertas dokumentā:
a) (..) viņa bija informēta par SIA /Nosaukums B/ un /pers. H/ panākto vienošanos par nekustamā īpašuma /Nosaukums A/ pirkumu. (..) Tādējādi uzskatām, ka SIA /Nosaukums D/ nevar tikt uzskatīta par labticīgu ieguvēju, jo tās valde, kā arī /pers. H/ zināja par iepriekš ar SIA /Nosaukums B/ noslēgto darījumu (..),
b) (..) /pers. H/ un SIA /Nosaukums D/valde /pers. A/ un /pers. B/, atsavinot nekustamo īpašumu, ir veikuši krāpnieciskas darbības lielā apmērā organizētā grupā, par ko ir paredzēta krimināltatbildība Krimināllikuma 177.panta trešajā daļā (..),
c) (..) Tāpat SIA /Nosaukums B/ vērsīsies ar iesniegumu tiesībsargājošās iestādēs, tajā skaitā Valsts policijā, Finanšu un ekonomisko noziegumu izmeklēšanas prokuratūrā, par kriminālprocesa uzsākšanu pret /pers. H/, /pers. A/, /pers. B/, SIA /Nosaukums D/un /pers. C/ par krāpšanu lielā apmērā organizētā grupā (..)",
d) "Par krāpšanu lielā apmērā organizētā grupā" (Dokumenta nosaukums)";
2) uzlikt par pienākumu atbildētājiem apmainīt dokumentu, t.i., nosūtīt dokumenta adresātiem un dokumenta kopiju adresātiem jaunu dokumentu un tā kopijas, ar kuru tiek atsauktas nepatiesas prasītāju reputāciju, godu un cieņu aizskarošas ziņas;
3) piedzīt no atbildētajiem mantisku kompensāciju par prasītāju reputāciju, godu un cieņu aizskarošu, patiesībai neatbilstošu ziņu izplatīšanu šādā apmērā:
- 30000 LVL (42686,15 EUR) apmērā par labu /pers. A/, sadalot to vienādās daļās starp visiem atbildētājiem,
- 30000 LVL (42686,15 EUR) apmērā par labu /pers. B/, sadalot to vienādās daļās starp visiem atbildētājiem,
- 30000 LVL (42686,15 EUR) apmērā par labu /pers. C/, sadalot to vienādās daļās starp visiem atbildētājiem,
- 60003 LVL (85376,58 EUR) par labu SIA /Nosaukums D/,sadalot to vienādās daļās starp visiem atbildētājiem;
4) piedzīt no atbildētājiem par labu prasītājiem to samaksātos tiesas izdevumus, sadalot vienādās daļās starp visiem atbildētājiem;
5) noteikt prasītājiem tiesības līdz sprieduma galīgai izpildei saņemt procentus 6% gadā no par labu prasītājiem piedzītās mantiskās kompensācijas summas.

Prasībā norādīts, ka prasītāji – SIA /Nosaukums D/ un tās amatpersonas kā fiziskas personas – /pers. A/ un /pers. B/ -, kā arī SIA /Nosaukums E/ valdes priekšsēdētājs /pers. C/ 2012.gada 4.decembrī saņēmuši atbildētāju SIA /Nosaukums B/ un SIA "/Nosaukums C/ pilnvarotā pārstāvja zvērināta advokāta Alekseja Petrova sagatavotu dokumentu "Par krāpšanu lielā apmērā organizētā grupā", datētu ar 2012.gada 3.decembri.
Atbilstoši pilnvarojuma institūtam, kaut arī dokumentu sagatavojis un izplatījis pilnvarotais pārstāvis, par dokumentu atbildīgi atbildētāji – juridiskās personas. Tajā pašā laikā, ņemot vērā, ka tieši pilnvarotais pārstāvis /pers. G/ ir dokumenta autors un tieši viņš ir dokumentu parakstījis, līdzatbildība par dokumenta saturu jāuzņemas arī viņam.
Norādīts uz dokumenta teksta saturu, kurā teikts, ka 2012.gada sākumā /pers. H/ un SIA /Nosaukums B/ valde to dalībnieku un darbinieku klātbūtnē, tajā skaitā klātesot /pers. I/, /pers. J/, /pers. K/ un /pers. L/, vairākkārt tiekoties, vienojušies par nekustamā īpašuma /Nosaukums A/, kadastra Nr./numurs A/, kas atrodas Vīpes pagastā, Jēkabpils novadā pārdošanu SIA /Nosaukums B/ par cenu, kas ir 900 LVL (1280,58 EUR) par hektāru, par kopējo pirkuma maksu 98288 LVL (139851,22 EUR). SIA /Nosaukums D/ valdes

locekle /pers. A/ laika periodā no 2009.gada 7.maija līdz 2012.gada 23.februārim bija SIA /Nosaukums B/ valdes locekle un bija informēta par SIA /Nosaukums B/ un /pers. H/ panākto vienošanos par nekustamā īpašuma /Nosaukums A/ pirkumu. 2012.gada 16.novembra pirkuma līgums Nr.AZ10-12-l-l ar SIA /Nosaukums D/ noslēgts jau pēc tam, kad /pers. H/ faktiski bija saņēmis SIA /Nosaukums B/ lūgumu ierasties pie zvērināta notāra pušu noslēgtā pirkuma līguma izteikšanai rakstveidā. Tāpat norādīts, ka /pers. H/ un SIA /Nosaukums D/ valde /pers. A/ un /pers. B/, atsavinot nekustamo īpašumu, ir veikuši krāpnieciskas darbības lielā apmērā organizētā grupā, par ko paredzēta krimināLatbildība Krimināllikuma 177.panta trešajā daļā.

Prasītāji norāda, ka visas dokumentā sniegtās ziņas par darbībām ar nekustamo īpašumu /Nosaukums A/ uzskatāmas par ziņām, un pilnvarotā pārstāvja /pers. G/ lietotais vārds "uzskatu" neietekmē šo atziņu. Visas dokumentā sniegtās ziņas ir nepatiesas, izteiktie raksturojumi - pieņēmumi un apgalvojumi par prasītājiem - klaji melīgi.

/pers. A/ SIA /Nosaukums B/ valdes locekles amatu faktiski ieņēma līdz 2012.gada 20.janvārim. Viņa pildīja sabiedrības administratīvo un lietvedības funkciju, nevis vadīja saimniecisko darbību. /pers. A/ SIA /Nosaukums B/ valdes un /pers. H/ tikšanās 2012.gada sākumā nav piedalījusies. /pers. A/ kā SIA /Nosaukums D/ valdes locekle reģistrēta komercreģistrā no 2012.gada 25.oktobra. Informāciju par nekustamā īpašuma iegādes iespējamību piegādāja starpnieks 2012.gada vasarā, sākotnēji piedāvājot īpašumu SIA /Nosaukums E/, kura tiesības iegādāties konkrēto nekustamo īpašumu piešķīra meitas uzņēmumam SIA /Nosaukums D/,bet darījuma juridisko noformēšanu uzticēja sadarbības partnerim SIA /Nosaukums G/. Saistībā ar nekustamā īpašuma iegādi /pers. A/ ar /pers. H/ nav bijušas citas sarunas un tikšanās, kā vien pirkuma līguma Nr.AZ10-12-l-l noslēgšana dienā. Pirms darījuma veikšanas SIA /Nosaukums D/ieskatījusies zemesgrāmatas nodalījumā, kur kā vienīgais nekustamā īpašuma /Nosaukums A/ īpašnieks ierakstīts /pers. H/.

/pers. B/, kurš ir SIA /Nosaukums D/ valdes priekšsēdētājs, par potenciālu nekustamā īpašuma /Nosaukums A/ iegādes darījumu uzzināja no starpnieka, kas kontaktējās ar /pers. A/. Savukārt par to, ka darījums noticis, viņš nezināja un pašā darījuma nosacījumu apspriešanā ar tā īpašnieku un pirkuma līguma parakstīšanā nepiedalījās.

/pers. C/ vispār nav SIA /Nosaukums D/ valdes sastāvā.

Dokumentā ir sniegtas nepatiesas ziņas ar mērķi mazināt vai pasliktināt viedokli attiecībā par SIA /Nosaukums D/,SIA /Nosaukums E/ uzņēmumu grupu, kurā ietilpst SIA /Nosaukums D/,/pers. A/, /pers. B/ un /pers. C/, apvainojot un apsūdzot SIA /Nosaukums D/, SIA /Nosaukums E/ un tās vadību smagu krimināli sodāmu darbību veikšanā, šādā veidā aizskarot prasītāju godu, cieņu, arī reputācijas pasliktināšanu un mazināšanu Latvijā un ārvalstīs. Nepamatotu krimināli sodāmu darbību piedēvēšana publiski rada nepatiesu publisko tēlu un pazemo /pers. A/, /pers. B/ un /pers. C/ dalībnieku, vēstniecību, darījumu partneru un citu personu acīs. Dokumentam ir graujoša ietekme uz /pers. A/, /pers. B/ un /pers. C/ karjeru un profesionālo darbību gan Latvijas Republikā, gan ārvalstīs.

Ziņas izplatītas publiski un plaši, dokumentu nosūtot SIA /Nosaukums D/ dalībniekam SIA "/Nosaukums E/, trešajām personām - Dānijas vēstniecībai Latvijas Republikā un Latvijas Republikas vēstniecībai Ukrainā.

/pers. A/ ir SIA /Nosaukums G/ valdes locekle un 100% kapitāla daļu turētāja, kuras viena no darījuma partneru un klientu mērķauditorijām, tāpat kā Dānijas vēstniecībai Latvijas Republikā, ir Dānijas Karalistes pavalstnieki. Kopš SIA /Nosaukums G/ dibināšanas tai ir izveidojusies veiksmīga profesionālā sadarbība ar Dānijas vēstniecību Latvijas Republikā. SIA /Nosaukums G/ komercdarbību īsteno /pers. A/ un tieši ar viņu tiek asociēts šis uzņēmums. /pers. A/ četrus gadus ir ieņēmusi biedru vēlētu valdes locekļa amatu Dānijas Tirdzniecības un Rūpniecības Palātā Latvijā. /pers. A/ ir publiska persona jautājumos, kas saistīti ar ārvalstu investīcijām Latvijas Republikā, un ir atpazīstama Latvijas vadošajās organizācijās, kas strādā ar ārvalstu investīcijām.

Apgalvojumi grauj /pers. B/ un /pers. C/ kā valdes priekšsēdētāja/locekļa autoritāti kapitālsabiedrības dalībnieka acīs ne tikai SIA /Nosaukums D/,bet arī visās citās saistītajās kapitālsabiedrībās, kurās /pers. B/ un /pers. C/ veic valdes reprezentatīvo funkciju. Uz prasības celšanas brīdi /pers. B/ darbojas vairāk nekā 11 Latvijas Republikas Komercreģistrā reģistrētu kapitālsabiedrību valdēs, bet /pers. C/ – četrās kapitālsabiedrību valdēs, apgalvojumi pastarpināti grauj arī viņu profesionālās darbības reputāciju Ukrainā, kur abas personas ir respektabli uzņēmēji un investori.

Atsaucoties uz Civillikuma 2352.[1] pantu, norādīts, ka tā kā par prasītājiem ir izplatītas nepatiesas, godu un cieņu aizskarošas, reputāciju graujošas ziņas, atbildētāju pienākums ir ne tikai apmainīt dokumentu, bet arī dot mantisku kompensāciju.

Nosakot kompensācijas apmēru, ņemams vērā, ka dokuments nosūtīts SIA /Nosaukums D/ dalībniekam SIA "/Nosaukums E/, trešajām personām – Dānijas vēstniecībai Latvijas Republikā un Latvijas Republikas vēstniecībai Ukrainā, tādējādi izplatot ziņas publiski, aizskarot prasītāju godu un cieņu, reputāciju pārrobežu mērogā, nelikumīgi liekot šķēršļus profesionālajai darbībai nacionālajā un starptautiskā biznesa vidē, un nepamatoti samazinot konkurētspēju investoru vidē. Nepatieso apgalvojumu kopums par prasītājiem rada priekšstatu kā par neuzticamiem, nedrošiem darījuma partneriem, nodevīgām un savtīgām personām, kas darījumus balsta nevis uz godīgiem principiem, bet to sasniegšanai izmanto krimināli sodāmas metodes un paņēmienus. Izsakot nepatiesus apgalvojumus par krāpšanu lielā apmērā organizētā grupā, tiek apdraudēta /pers. B/ un /pers. C/ pārvietošanās brīvība (ņemot vērā, ka viņi ir Ukrainas pilsoņi).

Prasība pamatota ar Latvijas Republikas Satversmes 92.pantu, Vispārējās Cilvēktiesību deklarācijas 12., 13.pantu, Civillikuma 1., 1635., 2352.[1] pantu.

SIA /Nosaukums B/rakstveida paskaidrojumā (1.sēj.l.l.50-51) prasību neatzīst un norāda, ka strīdus vēstulē ir izteikts atbildētājas viedoklis, tādējādi tajā paustais viedoklis nepakļaujas ticamības pārbaudei un to nevar atzīt par nepatiesu. Atbildētājai ir pietiekams pierādījumu klāsts, lai vēstulē pausto viedokli izteiktu. Tāpat nevar uzskatīt, ka vēstulē paustais ir izplatīts publiski un plaši nenoteiktam personu lokam – tā nosūtīta tikai divām organizācijām (vēstniecībām). Prasītāji nav pamatojuši kompensācijas pieprasīšanu un tās apmēru.

/pers. G/ rakstveida paskaidrojumā (1.sēj.l.l.54-57) lūdz prasību daļā pret viņu izbeigt un norāda, ka advokātu nevar saukt pie civiltiesiskās atbildības sakarā ar profesionālo pienākumu pildīšanu savas kompetences robežās. Strīdus vēstuli SIA /Nosaukums B/ un SIA "/Nosaukums C/ vārdā ir parakstījis sabiedrību pilnvarotais pārstāvis zvērināts advokāts Aleksejs Petrovs. Zvērināts advokāts rīkojies gan uz ordera, gan uz pilnvaras pamata. Advokatūras likuma 6.pants garantē advokātu neatkarību savā profesionālajā darbībā, bet 7.pants noteic, ka advokātus nedrīkst identificēt ar viņu klientiem vai klientu lietām sakarā ar advokātu profesionālo pienākumu pildīšanu. Valsts un pašvaldību institūcijām, tiesām, prokuroriem un pirmstiesas izmeklēšanas iestādēm jāgarantē advokātu neatkarība. Ir aizliegts saukt advokātus pie jebkura veida atbildības par rakstveida vai mutvārdos izteiktiem paziņojumiem, kurus viņi snieguši,

godprātīgi pildot savus profesionālos pienākumus, minētais ir attiecināms arī uz civiltiesisko atbildību.

SIA /Nosaukums C/ rakstveida paskaidrojumā (1.sēj.l.l.76-78) prasību neatzīst un norāda, ka vēstulē pausts sabiedrības viedoklis, kuram ir pietiekama faktiskā bāze - /pers. A/ bija SIA /Nosaukums B/ valdes locekle, līgums ar SIA /Nosaukums D/ tika noslēgts pēc tam, kad /pers. H/ saņēma notāra uzaicinājumu ierasties līguma izteikšanai rakstveidā. Sabiedrības rīcībā esošā faktiskā bāze, tai skaitā sabiedrības uzskats, ka /pers. A/ zināja par /pers. H/ un SIA /Nosaukums B/ iepriekš noslēgto pirkuma līgumu, ļauj paust uzskatu, ka strīdus pirkuma līgums, kas būtiski aizskar sabiedrības intereses, netika noslēgts dabiski un nejauši un, iespējams, satur krāpšanas lielā apmērā organizētā grupā pazīmes.

Ar Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas (kā pirmās instances tiesas) 2013.gada 25.jūnija spriedumu (2.sēj.l.l.88-96) SIA /Nosaukums D/, /pers. A/ un /pers. B/ prasība daļēji apmierināta.

Ar spriedumu atzītas par godu un cieņu aizskarošām ziņas, kas ietvertas 2012.gada 3.decembrī SIA /Nosaukums B/ un SIA "/Nosaukums C/ sastādītā dokumentā par faktu, ka SIA /Nosaukums D/tās valdei /pers. A/ un /pers. B/, noslēdzot 2012.gada 16.novembra nekustamā īpašuma /Nosaukums A/ pirkuma līgumu, bija zināms, ka 2012.gada sākumā /pers. H/ nekustamo īpašumu /Nosaukums A/ pārdevis SIA "/Nosaukums B/, ka tādējādi /pers. A/ un /pers. B/ ir veikuši krāpnieciskas darbības lielā apmērā organizētā grupā.

Uzlikts par pienākumu SIA /Nosaukums B/ un SIA "/Nosaukums C/ atsaukt 2012.gada 3.decembrī SIA /Nosaukums B/ un SIA "/Nosaukums C/ sastādīto dokumentu, nosūtot Dānijas vēstniecībai Latvijā un Latvijas vēstniecībai Ukrainā dokumentu, ar kuru tiek atsaukts nepatiesas ziņas saturošs dokuments "Par krāpšanu lielā apmērā organizētā grupā".

Par labu /pers. A/ no SIA /Nosaukums B/ un SIA "/Nosaukums C/, no katras, noteikts piedzīt kaitējuma atlīdzību 500 LVL (711,44 EUR) un tiesas izdevumus 100 LVL (142,29 EUR), kopā 600 LVL (853,72 EUR), pārējā daļā prasību noraidot.

Par labu /pers. B/ no SIA /Nosaukums B/ un SIA "/Nosaukums C/, no katras, noteikts piedzīt kaitējuma atlīdzību 400 LVL (569,15 EUR) un tiesas izdevumus 85 LVL (120,95 EUR), kopā 485 LVL (690,09 EUR), pārējā daļā prasību noraidot.

/pers. C/ prasība noraidīta pilnā apmērā.

Noraidīta SIA /Nosaukums D/,/pers. A/ un /pers. B/ prasība pret /pers. G/ par goda un cieņas aizskārumu, dokumenta atsaukšanu un kompensācijas piedziņu.

Par labu SIA /Nosaukums D/" no SIA "/Nosaukums B/ un SIA "/Nosaukums C/, no katras, noteikts piedzīt tiesas izdevumus 30,50 LVL (43,40 EUR).

Par labu valstij no SIA /Nosaukums B/ un SIA "/Nosaukums C/, no katras, noteikts piedzīt tiesas izdevumus 9,24 LVL (13,15 EUR).

Noteiktas SIA /Nosaukums D/,/pers. A/ un /pers. B/ tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei - kompensācijas samaksai - saņemt likumiskos 6% gadā no atbildētājām SIA /Nosaukums C/ un SIA "/Nosaukums B/.

Tiesa konstatējusi faktu, ka 2012.gada 3.decembrī atbildētājas SIA /Nosaukums B/ un SIA "/Nosaukums C/ (turpmāk arī - vēstules autori), kā pilnvaroto pārstāvi norādot zvērinātu advokātu Alekseju Petrovu, nosūtījušas /pers. H/, SIA /Nosaukums D/, /pers. A/, /pers. B/, SIA /Nosaukums E/, tās valdes priekšsēdētājam /pers. C/, Dānijas vēstniecībai Latvijas Republikā un Latvijas Republikas vēstniecībai Ukrainā vēstuli ar nosaukumu "Par krāpšanu lielā apmērā organizētā grupā" (1.sēj.l.l.23-25).

Vēstule satur prasības pieteikumā norādīto tekstu fragmentus, kuri, prasītāju ieskatā, satur nepatiesas ziņas, kas aizskar viņu godu un cieņu, kas tikušas izplatītas, kamdēļ ir atsaucamas, par to, ka /pers. A/ bija informēta par SIA /Nosaukums B/ un /pers. H/ panākto vienošanos par nekustamā īpašuma /Nosaukums A/ pirkumu, SIA /Nosaukums D/ valde zināja par iepriekš ar SIA /Nosaukums B/ noslēgto darījumu, tādējādi uzskata, ka SIA /Nosaukums D/,2012.gada 16.novembrī nopērkot zemesgabalu /Nosaukums A/, nav labticīga ieguvēja, ka SIA /Nosaukums D/ valde /pers. A/ un /pers. B/, atsavinot nekustamo īpašumu, ir veikuši krāpnieciskas darbības lielā apmērā organizētā grupā, par ko ir paredzēta krimināltiesību Krimināllikuma 177.panta trešajā daļā, ka SIA /Nosaukums B/ vērsīsies ar iesniegumu tiesībsargājošās iestādēs par kriminālprocesa uzsākšanu pret /pers. H/, /pers. A/, /pers. B/, SIA /Nosaukums D/ un /pers. C/ par krāpšanu lielā apmērā organizētā grupā.

Vēstulē norādīts uz notikušo, ka no 2006.gada 3.marta starp /pers. H/ un SIA /Nosaukums C/, bet pēc pārjaunojuma 2009.gada 1.maijā ar SIA /Nosaukums B/, noslēgts nomas līgums par zemesgabala /Nosaukums A/ 110,2 ha iznomāšanu. Norādīts, ka 2012.gada sākumā /pers. H/ vienojies par nekustamā īpašuma pārdošanu SIA /Nosaukums B/ par cenu, kas ir 900 LVL (1280,58 LVL) par vienu hektāru, par kopējo pirkuma maksu 99288 LVL (141274,10 EUR). Rakstveida formā līgums nav izteikts sakarā ar /pers. H/ lūgumu atlikt procesu līdz rudenim bērna slimības dēļ, kā arī viņa vēlāku izvairīšanos no jautājuma risināšanas. Norādīts, ka iepriekš SIA /Nosaukums C/ ieguldījusi nekustamajā īpašumā ne mazāk par 30000 LVL (42686,15 EUR), 2012.gada rudenī apsējusi nekustamo īpašumu ar SIA /Nosaukums B/ un /pers. H/ piekrišanu. Vēstulē izteikts brīdinājums nekavējoties atcelt 2012.gada 16.novembra pirkuma līgumu, ar kuru nekustamo īpašumu /pers. H/ pārdevis SIA /Nosaukums D/.

Latvijas Republikas Satversmes 100.pantā noteikts, ka ikvienam ir tiesības uz vārda brīvību, kas ietver tiesības brīvi iegūt, paturēt un izplatīt informāciju, paust savus uzskatus. To paredz arī Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija, kurai Latvija pievienojusies 1997.gada 4.jūnijā. Taču šīs brīvības īstenošana, saistībā ar pienākumiem un atbildību, var tikt pakļauta ierobežojumiem atbilstoši Latvijas Republikas Satversmes 116.pantam, kas nosaka, ka Satversmes 100.pantā noteiktās tiesības var ierobežot gadījumos, lai aizsargātu citu cilvēku tiesības, demokrātisko iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību.

Goda un cieņas aizsardzība kā viens no leģitīmiem mērķiem vārda brīvības ierobežošanai ir paredzēta gan iepriekš minētajā konvencijā, gan ANO Starptautiskajā paktā par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām. Konvencijas 10.panta otrajā daļā norādīts uz iespēju noteikt ierobežojumus, lai "aizsargātu citu cilvēku cieņu vai tiesības", savukārt pakta 19.panta 3.punkts paredz ierobežojumus "citu personu tiesību un reputācijas respektēšanai". Paktā tiek lietots vārds "reputācija", bet Konvencijā - "cieņa". Judikatūrā atzīts, ka līdzšinējā Eiropas Cilvēktiesību tiesas prakse dod pamatu uzskatīt, ka starp šiem jēdzieniem abu dokumentu kontekstā nepastāv būtiskas atšķirības. Jēdzieni "reputācija" un "cieņa" daļēji pārklājas arī ar terminu "gods", jo ir saistāmi ar personas uzvedības atbilstību sabiedrībā pieņemtām morāles normām. Vienlaikus ir saskatāmas arī atšķirības. Ar terminu "gods" vairāk tiek saprasts personas pašnovērtējums, toties termini "reputācija" un "cieņa" norāda uz citu sabiedrības locekļu sniegto personas vērtējumu (Augstākās tiesas Senāta 2010.gada 9.jūnija spriedums lietā Nr.SKC-156/2010).

Atbilstoši tiesu praksē un tiesību teorijā atzītajam, juridiskai personai savukārt var aizskart tās reputāciju (Tiesu prakse lietās par personas goda un cieņas civiltiesisko aizsardzību. 2003/2004., Kalvis Torgāns. Saistību tiesības. II daļa. TNA. 2008. 265.lpp.).

Tiesību teorijā (Civillikuma komentāri. Saistību tiesības. Prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcija. Rīga.

1998. 635.lpp.) norādīts, ka sabiedrības atzinīgs vērtējums sasniedzams ilgstošā laikā, atbilstoši personas nopelniem, un, izplatot nepatiesas ziņas, notiek personas vērtības nepamatots samazinājums sabiedrības acīs.

Latvijas Republikas Satversmes 95.pantā noteikts, ka valsts aizsargā cilvēka godu un cieņu.

Ierobežojumus vārda brīvībai ar leģitīmu mērķi nosaka Civillikuma 2352.[1] pants, paredzot, ka katram ir tiesības prasīt tiesas ceļā atsaukt ziņas, kas aizskar viņa godu un cieņu, ja šādu ziņu izplatītājs nepierāda, ka tās atbilst patiesībai.

Tātad gods un cieņa ir konstitucionāli aizsargātas cilvēka pamattiesības, kuru aizsardzības vārdā var tikt ierobežotas citu personu tiesības paust savus uzskatus un iegūto informāciju.

Tiesa uzskatījusi, ka vēstulē paustā informācija par SIA /Nosaukums D/ un tās valdes nelabticīgo rīcību, noslēdzot 2012.gada 16.novembra pirkuma līgumu ar /pers. H/, zinot par iepriekš ar SIA /Nosaukums B/ noslēgto pirkuma līgumu, vēstulē norādot, ka tādējādi viņi ir veikuši krāpnieciskas darbības lielā apmērā organizētā grupā, par ko ir paredzēta krimināltiesiska atbildība Krimināllikuma 177.panta trešajā daļā, ir fizisko personu godu un cieņu un juridiskās personas reputāciju aizskaroša.

Atbilstoši tiesību teorijā norādītajam ar godu un cieņu aizskarošu ziņu izplatīšanu saprotama to paziņošana nenoteiktam personu lokam.

Ņemot vērā vēstules adresātu uzskaitījumu, personas, kurām atbildētāji dokumentu nosūtījuši, tiesa uzskatījusi, ka dokumenta nosūtīšana arī konkrētam adresātu lokam šajā gadījumā liecina par dokumenta izplatīšanu. Tiesa atzinusi, ka dokumenta izplatīšana ir tā nosūtīšana Dānijas vēstniecībai Latvijas Republikā un Latvijas vēstniecībai Ukrainā jeb institūcijām, kuras pilda diplomātisku, konsulāru, valsti reprezentējošu funkciju, veicina uzņēmēju biznesa kontaktu veidošanos, iestādēm, kuru funkcijas nav saistītas ar uzņēmumu un fizisku personu savstarpēju civiltiesisku strīdu risināšanu vai personu krimināltiesiska rakstura pārkāpumu izvērtēšanu, kuras nevar tieši ietekmēt konkrētā strīda izšķiršanu. Tiesa ņem vērā, ka vēstniecība ir iestāde, kurai adresētu vēstuli var izlasīt un ar tajā minēto informāciju iepazīties nenoteikts darbinieku vai arī, nepastāvot informācijas izpaušanas ierobežojumiem, vēl plašāks personu loks.

Tiesa par izplatīšanu nav atzinusi vēstules nosūtīšanu apšaubītā darījuma slēdzējiem, pircējam un ar to saistītiem uzņēmumiem, to valdei, ņemot vērā vēstules mērķi panākt, tās autoru ieskatā, esoša strīda atrisināšanu, panākt pirkuma līguma atcelšanu.

Lemjot par goda un cieņas aizskāruma esamību un sekām, atbilstoši judikatūrā un tiesu praksē atzītajam, tiesai ir jānošķir jēdziens "ziņa" no jēdziena "viedoklis". Fakti ir pakļauti patiesības pārbaudei un to pastāvēšana var tikt pierādīta. Turpretī viedoklis nav pakļauts patiesības pārbaudei.

Izšķirot strīdu par to, vai vēstulē norādītā, izplatītā informācija ir tās autoru viedoklis vai ziņa, tiesa ņēmusi vērā izteikuma formu, izteikumu vārdisko izpausmi, prasītāju norādītās nepatiesās ziņas vērtējot kontekstā ar visu pārējo vēstules saturu, vēstulē norādīto faktu, uz kuriem pamatoti izteikumi, patiesumu, vēstules autoru uzskatu pamatojumu, vēstules sastādīšanas un nosūtīšanas mērķi. Tiesa arī vērtējusi to, kā šādu vēstules tekstu uztver tās neitrāls lasītājs.

Vēstules autori savus apgalvojumus par prasītāju /pers. A/, /pers. B/ un SIA /Nosaukums D/ rīcību, kuri kategoriskā formā pausti kā uzskats, balstījusi uz nepierādītu, tātad nepatiesu faktu, ka jau pirms tam - 2012.gada sākumā zemesgabala /Nosaukums A/ pirkuma līgums noslēgts ar SIA /Nosaukums B/. Pirkuma līguma noslēgšana ir pierādāms fakts, kas, tiesas ieskatā, nav pierādīts. Atbildētāji nav pierādījuši fakta patiesumu tiktāl, lai tiesa to atzītu par pietiekamu pamatu vēstules autoru paustajiem faktiem, paustajiem personu vērtējumiem.

Nekustamā īpašuma atsavināšanas gadījumā rakstiska līguma forma nepieciešama, lai darījums tiktu ierakstīts zemesgrāmatās (Civillikuma 994.pants). SIA /Nosaukums B/ pirkuma līgums ar /pers. H/ rakstveidā nav noslēgts. Atbildētāji nav vērsušies tiesā, lai pierādītu pirkuma līguma noslēgšanas faktu, lai gan vēstulē tas norādīts. Šāds strīds civilprocesuālā kārtībā nav atrisināts.

Izskatot lietu par goda un cieņas aizskārumu, kas nodarīts personām, apvainojot tās iepriekš noslēgta pirkuma līguma nelabticīgā neievērošanā, ignorēšanā, izdarot krimināli sodāmu nodarījumu, pirkuma līguma noslēgšanas faktu, tiesas ieskatā, nevar pierādīt ar tikai vienas līgumslēdzējas puses apgalvojumiem, ar līgumslēdzējas puses un ar to saistītas, lietas iznākumā ieinteresētas juridiskās personas dalībnieku, valdes locekļu vai darbinieku liecībām, ņemot vērā pašu atbildētāju atzīto, ka otra iespējamā līgumslēdzēja puse /pers. H/ noliegs līguma noslēgšanas faktu, kamdēļ kā liecinieks nav nopratināms.

Norādīts, ka atbildētāji nav iesnieguši pierādījumus, kas liecinātu par abu līgumslēdzēju pušu saskaņotu gribas izpausmi, panāktu vienošanos noslēgt nekustamā īpašuma - zemesgabala /Nosaukums A/ pirkuma līgumu, kurā, kā norāda atbildētāji, kopējā nekustamā īpašuma pārdošanas cena noteikta 99288 LVL (141274,10 EUR), pusēm par to vienojoties, pārdevējam to akceptējot.

Apsverot jautājumu par pirkuma līguma noslēgšanas fakta ticamību, vēstules apgalvojumu pamatojumu, tiesa ņēmusi vērā Civillikuma 1488.panta nosacījumus. Tiesā nav iesniegti pierādījumi, kas apliecinātu apgalvotā pirkuma līguma izpildi. Vēstules tekstā tās autori norādījuši, ka vēl 2012.gada oktobrī, tas ir, vairāk kā pusgadu pēc apgalvotā pirkuma līguma noslēgšanas, SIA /Nosaukums C/ zemi apsējusi ar /pers. H/, kurš tātad zemi nebija nodevis īpašuma valdījumā, un SIA /Nosaukums B/ piekrišanu. Nav iesniegti pierādījumi, ka pēc apgalvotā pirkuma līguma noslēgšanas pircējs būtu samaksājis pārdevējam pirkuma maksu par zemi.

Nekustamā īpašuma pirkuma līguma, kura noslēgšanas rakstiskas formas nepieciešamību paredz likums, faktu atbildētāji nav pierādījuši. Pamatotas šaubas par šādas vienošanās esamību vēl jo vairāk pastiprina atbildētāju tiesas sēdē minētais no vēstules teksta atšķirīgais pirkuma līguma noslēgšanas datums, kas tiesas sēdē tiek norādīts 2011.gadā, nevis 2012.gada sākumā, kā norādīts vēstulē, tāpat fakts, ka vēl 2012.gada 10.martā /pers. H/ strīdus nekustamo īpašumu iznomājis SIA /Nosaukums C/, nomas līgumu noslēdzot tikai uz laiku līdz 2012.gada 10.septembrim, vēstulē norādītais, ka līgums nav izteikts rakstveidā, jo tā noformēšanu atlikt lūdzis /pers. H/, lai gan vēl pēc apgalvotā pirkuma līguma noslēgšanas parakstījis nomas līgumu, pēc tam izvairījies no jautājuma risināšanas.

Atbildētāji norādījuši, ka nekustamais īpašums ilgstoši atradies to nomā, atbildētāji zemi apsaimniekojuši, tur ieguldījuši savus līdzekļus, nomas līgumos paredzētas nomnieka pirmpirkuma tiesības uz nekustamo īpašumu. Neapšaubot, ka vēstules autoru griba bijusi iegūt ilgstoši apsaimniekoto zemi īpašumā, neesot pierādījumiem par to, ka vienošanās par zemes pirkšanu ar tās īpašnieku ir panākta, šāda fakta apgalvojums nevar tikt atzīts par patiesu, uz šāda fakta pamatoti izteikumi nevar būt patiesi un tiesiski.

Tiesas ieskatā, civiltiesiskais strīds ir risināms tam paredzētā, likumā noteiktā kārtībā. Strīdus risināšana vēstules autoru izraudzītā veidā, nosūtot vēstules, kurās tiek paustas personu godu un cieņu aizskarošas ziņas, kas balstītas uz nepatiesiem faktiem, ar mērķi tādējādi ietekmēt strīda atrisināšanu viņiem labvēlīgā veidā, nav atbalstāma un pieļaujama rīcība, tā ir atzīstama par prettiesisku rīcību, kas radījusi goda un cieņas aizskārumu personām SIA /Nosaukums D/,/pers. A/ un /pers. B/.

Vēstulē apgalvojuma formā norādīts, ka par pirkuma līguma faktu bijis zināms SIA /Nosaukums D/ valdei /pers. A/ un /pers.

B/. Tiesa atzinusi, ka zināmi var būt tikai patiesi, reāli pastāvoši, tātad pierādāmi fakti. Fakts, ka 2012.gada sākumā noslēgts SIA /Nosaukums B/ pirkuma līgums ar /pers. H/ par zemes iegādi, nav pierādīts. Tātad par šādu pirkuma līguma esamību nevarēja būt zināms ne /pers. A/, ne /pers. B/. Ne /pers. A/ atrašanās SIA /Nosaukums B/ valdē, ne viņas SIA /Nosaukums B/ vārdā parakstītais 2009.gada 1.maija zemes nomas līgums ar /pers. H/ neliecina par pirkuma līguma noslēgšanu un viņas informētību par to.

Par 2012.gada 21.maijā dibinātās SIA /Nosaukums E/ valdes locekļa /pers. B/, kurš ir arī 2012.gada 25.oktobrī SIA /Nosaukums E/ dibinātās SIA/Nosaukums D/valdes loceklis, saistību ar, prasītāja ieskatā, 2011. vai 2012.gada sākumā noslēgtu vienošanos ar /pers. H/, nav norādīts ne vēstulē, ne atbildētāju paskaidrojumos. Nav norādīts un nav pierādīts fakts, ka viņam būtu bijis zināms par šādu pirkuma līgumu, kura noslēgšanas faktu tiesas sēdē arī nepierādīja atbildētāji.

Atbildētāji norādījuši, ka viņi pauduši tikai viedokli, ko norāda vārds tekstā "uzskatām". Tiesa nav piekritusi šim argumentam, atsaucoties uz tiesu praksē atzīto, ka būtiskākā ir nevis izteikuma gramatiskā interpretācija vai tas, ka izteikums pausts apgalvojuma vai pieņēmuma formā, bet izteikumu kopējais konteksts (Tiesu prakse lietās par personas goda un cieņas civiltiesisko aizsardzību, 2003/2004).

Tiesa dokumenta saturu, izteikumu dabu vērtē saistībā ar dokumenta nosaukumu "Par krāpšanu lielā apmērā organizētā grupā", kurā jau kā neapšaubīts norādīts noticis krāpšanas fakts, tātad ziņa.

Tiesas ieskatā, norādei "uzskatām" atsevišķu rindkopu sākumā nav nozīmes, pausto informāciju par krimināInozieguma izdarīšanu vērtējot kopsakarā ar vēstules nosaukumu un teksta saturu, tā atzīstama par ziņu goda un cieņas aizskāruma izpratnē. Tiesa ņēmusi vērā, ka arī konkrēta krimināli sodāma rīcība, kas tiek piedēvēta konkrētām personām, ir pierādāma, apgalvojums par nozieguma izdarīšanu ir patiesības pārbaudei pakļaujams fakts. Šajā gadījumā nav pierādīts prasītāju izdarīts noziegums. Vēstulē paustas nepatiesas ziņas, uz tām pamatotu kategoriskā formā paustu uzskatu par konkrētu personu krimināli sodāmu nodarījumu esamību, kuru izdarīšana arī nav pierādīta, izplatīšana mazina šo personu godu un cieņu, proti, mazina personas novērtējumu sabiedrības uztverē un savā apziņā.

Pats par sevi apgalvojums par civiltiesiska darījuma (pirkuma līguma) esamību, turklāt starp pusēm, kuru starpā arī pirms tam pastāvējušas cita rakstura civiltiesiskas attiecības (nomas līgums), pat neesot tam pierādītam izskatāmās lietas ietvaros, neliecina par tādas ziņas jeb fakta izpaušanu, kas aizskar kādu no personām, ar kurām varētu rasties civiltiesisks strīds par darījumu spēkā esamību, godu un cieņu jeb sabiedrisku novērtējumu.

Arī publiskota uzskata paušana par to, ka kāda persona nav rīkojusies labticīgi, noslēdzot apstrīdamus darījumus, tiesas ieskatā, nav vērtējama kā nepatiesa, personas godu un cieņu aizskaroša ziņa, pat, ja iepriekšminētā civiltiesiskā strīda atrisināšanas gadījumā šis uzskats izrādītos kļūdains, izrādītos apgalvojuma izteicēja faktisko un juridisko apstākļu nepareizas izpratnes rezultāts.

Tāpat, tiesas ieskatā, par nepatiesu ziņu, kas aizskar personas godu, cieņu un reputāciju, nevar atzīt personas publiski paustu apgalvojumu, ka tā strīdus jautājuma risināšanai vērsīsies tiesībsargājošās iestādēs jeb izmantos likumā noteiktos savu tiesību un interešu aizsardzībai atļautos līdzekļus, pat ja persona tos tomēr izšķiras neizmantot.

Taču, vērtējot norādīto vēstules fragmentu un visas vēstules kontekstu, tiesa atzinusi, ka, uzskatu paužot kategoriskā formā, apgalvojot, ka konkrētas personas veikušas nepierādītas darbības, turklāt kvalificējot tās kā šo personu veiktu krāpniecisku darbību lielā apmērā, noziegumu, kas izdarīts organizētā grupā, par ko paredzēta kriminālatbildība, ir aizskarts personu gods un arī cieņa.

Vēstules nosūtīšana ar konkrētajiem darījumiem nesaistītām personām – vēstniecībām, nolūkā panākt vēstules autoriem vēlamās sekas – nevēlama pirkuma līguma atcelšanu, tai esot sastādītai tādā izteiksmes formā, kas vēstules adresātiem liktu apšaubīt vēstulē norādīto personu godprātību, labticību, uzticamību uzņēmējdarbības jomā, ir šo personu goda un cieņu aizskaroša rīcība. No lietā esošajiem dokumentiem secināms, ka /pers. A/ ir Dānijas Tirdzniecības palātas Latvijā valdes locekle, ka viņas uzņēmums SIA /Nosaukums G/ sniedz grāmatvedības, juridiskos, projektu attīstīšanas pakalpojumus Dānijas pavalstniekiem, lauksaimniekiem, kas tiesā netika apšaubīts. /pers. B/ un /pers. C/ ir Ukrainas pavalstnieki.

Atbildētāju iesniegtais Latvijas Universitātes Psiholoģijas un Mākslas fakultātes docentu Dr. psych. /pers. M/ un Dr. psych. /pers. N/ atzinums par vēstules teksta empīrisko un teorētisko analīzi un tajā ietvertais secinājums nepierāda atbildētāju iebildumus par prasības nepamatotību, jo pārbaudei nodots tikai vēstules teksta fragments, turklāt arī tikai fragmenti no prasības pieteikumā kā godu un cieņu aizskaroša teksta, kamdēļ pētījuma veicējas nevarēja pārbaudīt izteikumu kopējo kontekstu.

Tiesību teorijā norādīts, ka būtiska nozīme piešķirama tam, kā šādu izteikumu uztvertu neitrāls lasītājs.

Lai gan atzīstams, ka uzmanīgs, juridiskos jautājumos zinošs lasītājs, izlasot visu vēstules tekstu, saprastu, ka ne darījuma noslēdzēju nelabticība, ne viņu rīcības atzīšana par noziedzīgu nav pierādīta tam paredzētā tiesiskā ceļā, tā kā šo izteikumu pamatā ir nepierādīts fakts, ka pircēja uzņēmuma valdei bija zināms par citu iepriekš noslēgtu pirkuma līgumu, tas arī šāda lasītāja uztverē var radīt uzskatu par darījumu slēdzēju pieļautu pārkāpumu vai pat izdarītu noziegumu, kas savukārt, tiesas ieskatā, nepārprotami aizskar apvainoto personu godu un cieņu.

Paužot iepriekšminētās ziņas, tiek aizskarts fizisko personu /pers. A/ un /pers. B/ gods, aizskarta juridiskās personas SIA /Nosaukums D/reputācija.

Norādīts, ka tiesai nav zināmi kādi fakti, apstākļi, kas bez vēstules autoru paustā jau kādā veidā būtu mazinājuši minēto personu godu un cieņu saistībā ar vēstulē norādītajiem notikumiem, rīcību, faktiem. Tiesa vadījusies no apsvēruma, ka jebkuras personas gods un cieņa ir vērtības, kas jāaizsargā, jārespektē citiem sabiedrības locekļiem. Jebkura persona ir godājama un cienījama un nav pieļaujama attieksme, ka kādas personas gods un cieņa kādas citas personas subjektīvas attieksmes dēļ būtu mazāk vērti, kas savukārt pieļautu to citādu aizskaršanu. Šajā sakarā tiesa atzinusi, ka nav nozīmes atbildētāju tiesā norādītajiem lieciniekiem un to liecībām par /pers. A/ līdzšinējo darbību.

Atbildētāju apsvērums, ka /pers. A/ un /pers. B/ ir juridisko personu valdes locekļi, un tātad apsvērumiem par Komerclikumā paredzēto valdes locekļu pienākumu un atbildības apjomu, iesaisti vēstulē norādītajos darījumos kā juridisko personu pārstāvjiem, nav pamats prasības noraidīšanai norādīto fizisko personu labā. Juridiskās personas pārstāv, to valdē darbojas konkrētas fiziskas personas, kurām ir savs aizsargājams gods un cieņa, kas saglabājas, arī pildot amata pienākumus, turklāt arī vēstulē minētas konkrētas fiziskas un konkrētas juridiskas personas.

Atsaucoties uz Civillikuma $2352.^{1}$ pantu, tiesa norādījusi, ka, konstatējot nepatiesu, personu godu un cieņu aizskarošu ziņu saturošu dokumentu nosūtīšanu adresātiem Dānijas vēstniecībai Latvijā un Latvijas Republikas vēstniecībai Ukrainā, šie dokumenti ir jāatsauc. Kārtība, kādā jānotiek ziņu atsaukšanai šajā lietā, nosakāma, vēstules autoriem uzliekot par pienākumu nosūtīt minētajiem adresātiem dokumentu, ar kuru tiek atsaukta visa vēstule jeb viss dokuments, kurš cita starpā satur arī nepatiesas, jo nepierādītas, ziņas.

Tiesas ieskatā, nav iespējams noteikt citādu dokumenta atsaukšanas kārtību. Gadījumā, ja tiesa uzliktu par pienākumu nosūtīt

dokumentu bez nosaukuma, kurš nesatur prasītāju norādīto tekstu fragmentus, dokumenta saturs būtu neloģisks, neizprotams. Turklāt tiesa vērtē visu dokumenta tekstu, kurā arī citās rindkopās norādītas ziņas par pirkuma līguma noslēgšanu 2012.gada sākumā, kuru kā nepierādītu faktu, uz kuru pamata izdarīti apgalvojumi par krimināli sodāmu nodarījumu izdarīšanu, šajā procesā atzīst tiesa.

Tiesa nav uzskatījusi, ka visa dokumenta atsaukšanas pienākuma uzlikšana atbildētājiem kādā mērā aizskartu viņu tiesības uz vārda brīvību, tiesības uz brīvību paust savu viedokli. Tiesa neaizliedz atbildētājiem informēt sabiedrību, tajā skaitā informēt vēstniecības, ja viņi to uzskata par nepieciešamu, par patiesiem, pierādāmiem faktiem, izsakot savu vērtējumu un viedokli par tiem formā, kas neaizskar informācijā norādīto personu godu un cieņu, nemazina viņu reputāciju.

Tiesa atsaukusies uz Latvijas Republikas Satversmes 92.panta trešajā teikumā noteikto, ka nepamatota tiesību aizskāruma gadījumā ikvienam ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu.

Civillikuma 2352.[1] pants paredz dot atlīdzību (mantisku kompensāciju), kuras apmēru nosaka tiesa, ja kāds prettiesiski aizskar personas godu un cieņu.

Tiesību teorijā norādīts, ka atbildībai par kaitējumu ir tie paši priekšnoteikumi, kādi tie ir atbildībai par līgumu nepildīšanu vai nepienācīgu pildīšanu, vai precīzāk, civiltiesiskajai atbildībai vispār. Tie ir prettiesiska rīcība, kaitējuma esamība un cēloniskais sakars starp prettiesisko rīcību un kaitējumu (K.Torgāns. Saistību tiesības. II daļa. TNA. 2008. 271.lpp.). Tiesas ieskatā, ir pierādīta vēstules autoru prettiesiska rīcība, izplatot prasītāju godu un cieņu aizskarošas ziņas. Ir pierādīta kaitējuma esamība - goda un cieņas aizskārums. Ir pierādīts cēloniskais sakars - goda un cieņas aizskārums sakarā ar vēstulē paustajām nepatiesajām ziņām, kas nodarīts vēstules autoru prettiesiskas rīcības dēļ, dokumentu izplatot.

Kaitējuma apmērs šajā gadījumā nav jāpierāda, to, vadoties no lietā noskaidrotajiem apstākļiem, nosaka tiesa.

Tiesa atsaukusies uz Augstākās tiesas plēnuma 1993.gada 25.oktobra lēmuma Nr.3 "Par tiesu praksi lietās par personu goda un cieņu aizskarošu ziņu atsaukšanu" 7.punkta otrajā daļā izskaidroto, ka iespējamie kritēriji, kas ņemami vērā, nosakot mantiskās kompensācijas apmēru, ir nepatiesu, godu un cieņu aizskarošu ziņu izplatīšanas publiskums, plašums, šā aizskāruma smagums attiecībā uz personu, sekas, ko radījusi godu un cieņu aizskarošu ziņu izplatīšana, pušu personība u.c. Vienotas prakses veidošanas nolūkā tiesa ņēmusi vērā arī kritērijus, kas paredzēti tiesībām uz atbilstīgu atlīdzinājumu par tiesību aizskārumu, kas nodarīts administratīvajā procesā, ko noteic Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likums, proti, tiesību un ar likumu aizsargāto interešu nozīmīgums; konkrētā aizskāruma smagums; rīcības tiesiskais un faktiskais pamatojums un motīvi; cietušā rīcība un līdzatbildība; citi konkrētajā gadījumā būtiski apstākļi; likumā noteiktās morālā kaitējuma atlīdzinājuma maksimālās robežas. Tiesai, nosakot mantiskās kompensācijas apjomu, piemērojot Civillikuma 5.panta nosacījumus, jāvadās pēc taisnības apziņas un taisnīguma principa. Vienlaikus piespriestai summai kā preventīvai jāattur atbildētājs no līdzīga pārkāpuma izdarīšanas, un, ievērojot atbildētāja iespējas, cietušā samierināšanai jādod pienācīga atlīdzība.

Mantiskā kompensācija piedzenama no atbildētājām SIA /Nosaukums B/ un SIA "/Nosaukums C/, kuras atzīstamas par vēstules autorēm, kuru vārdā parakstīta izplatītā vēstule. Atlīdzība piedzenama no abām atbildētājām līdzīgās daļās, jo atbildētājas nav norādījušas uz kādu apsvērumu, kas ļautu nošķirt abu juridisko personu atbildības apmēru.

Prasība noraidīta daļā, kurā tā vērsta pret atbildētāju /pers. G/, kurš parakstījis izplatīto dokumentu.

Norādīts, ka /pers. G/ vēstules tekstu sastādījis un parakstījis, pārstāvot SIA /Nosaukums B/ un SIA "/Nosaukums C/, kā šo sabiedrību pilnvarota persona. Tiesa konstatējusi, ka viņš darbojies nevis savās personīgajās interesēs, bet pildot ar pilnvarojumu dotu uzdevumu, sastādot un nosūtot dokumentu, pamatojoties uz viņam sniegtu informāciju. Tiesa šajā sakarā arī atsaukusies uz Civillikuma 2289., 2294., 1515.pantu.

/pers. G/, veicot atbildētāju uzņēmumu pārstāvību, darbojies kā zvērināts advokāts, ko apstiprina norāde vēstulē, tiesā iesniegtais orderis un pašu pārstāvamo apliecinātais tiesai.

Tiesā nav apšaubīta advokāta godprātīga pienākumu izpilde pārstāvamo interesēs, kamdēļ papildus tiesas iepriekš minētajiem apsvērumiem, kas neparedz pilnvarnieka, bet pārstāvamo personu atbildību pret trešajām personām, tiesa, noraidot prasību pret /pers. G/, ņēmusi vērā Advokatūras likuma 7.pantu, kas noteic, ka advokātus nedrīkst identificēt ar viņu klientiem vai klientu lietām sakarā ar advokātu profesionālo pienākumu pildīšanu, kā arī 6.pantā noteikto, ka ir aizliegts saukt pie atbildības advokātus par rakstveidā vai mutvārdos izteiktiem paziņojumiem, kurus viņi snieguši, godprātīgi pildot savus profesionālos pienākumus.

Tomēr tiesa nav uzskatījusi, ka minētie normatīvie akti būtu pamats tiesvedības izbeigšanai prasībā, kas celta pret /pers. G/. Šādu tiesvedības izbeigšanas pamatu neparedz Civilprocesa likuma 223.pants. Turklāt ņemts vērā, ka prasība ir celta pret /pers. G/ kā fizisku personu.

Prasība daļā pret /pers. C/ noraidīta, jo tiesa nav konstatējusi viņa goda un cieņas aizskārumu. /pers. C/ vārds pieminēts tikai vēstules daļā, norādot uz SIA /Nosaukums B/ nodomu vērsties tiesībsargājošās iestādēs nolūkā, lai tiktu uzsākts kriminālprocess par krāpšanu. Dokumentā nav norādes par to, ka /pers. C/ būtu zināms par 2012.gada sākuma zemes pirkuma līgumu starp /pers. H/ un SIA /Nosaukums B/, viņš nav SIA /Nosaukums D/ valdes loceklis, kuriem vēstules tekstā pārmesta nelabticība un noziedzīga, krimināli sodāma rīcība nekustamā īpašuma iegādē. Lai arī šāda satura nodoma paušana, kas saistīta ar iespējamu noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, nav patīkama personai, kuras vārds tajā minēts, nodoma paušana izmantot tiesisku ceļu savu interešu aizstāvībai pati par sevi nevar tikt atzīta par nepatiesas ziņas izplatīšanu, kuras rezultātā rodas prasītāja norādītās sekas, pat tad, ja šis nodoms netiek realizēts, pat tad, ja tā realizācijas rezultātā nodoma paudēja aizdomas neapstiprinās.

Tiesa daļēji apmierinājusi /pers. A/ prasījumu par kompensācijas piedziņu, piedzenot no katras atbildētājas prasītājas labā mantisko kompensāciju 500 LVL (711,44 EUR), pārējā daļā prasību noraidot. Tātad sakarā ar vēstules un tajā ietverto ziņu izplatīšanu /pers. A/ saņemtu mantisko kompensāciju 1000 LVL (1422,87 EUR), kas, tiesas ieskatā, ir taisnīga un samērīga, notikušajam atbilstoša atlīdzība, ņemot vērā, ka kaitējums nav vērtējams kā smags.

Nosakot šādu atlīdzības apmēru, ņemts vērā, ka ir aizskarts /pers. A/ gods un cieņa. Prasītāja bija Dānijas Tirdzniecības palātas Latvijā valdes locekle, viņas darbība ne tikai minētajā biedrībā, bet arī uzņēmumā SIA /Nosaukums G/ ir saistīta ar Dānijas pavalstnieku uzņēmējdarbību Latvijā, savstarpējiem sakariem, kuros liela nozīme ir iesaistīto personu godprātībai, kuru grauj nepatiesu ziņu izplatīšana par šo personas darbību tiesiskumu, īpaši, kārtojot darījuma attiecības, veicot uzņēmējdarbību. Noteiktais atlīdzības apmērs nav uzskatāms par nesamērīgi lielu, jo atbildētāji, kuriem tā jāmaksā, ir juridiskas personas, uzņēmumi, kuri veic saimniecisko darbību, tāpat ņemot vērā aizskāruma smagumu. Atbildības noteikšanai, maksājot kompensāciju, ir arī preventīva funkcija. Tiesa nav konstatējusi kādas smagas sekas, kas šajā gadījumā iestājušās /pers. A/. Turklāt vēstule izplatīta konkrētiem adresātiem, konkrētām institūcijām, tātad tā nav izplatīta pārāk plaši, lai aizskārumu atzītu par smagu.

Nosakot kompensācijas apjomu, ņemts vērā tiesu praksē civillietās par goda un cieņas aizskārumu noteiktie kompensāciju apmēri (Augstākās tiesas Senāta nolēmumi civillietās Nr.SKC-708/2009, Nr.SKC-156/2010). Minētajās lietās par nepatiesu ziņu izpaušanu presē, tātad daudz plašākam personu lokam, noteikti atlīdzības apmēri 500-600 LVL.

Līdzīgi noteikts atlīdzības apmērs, kas izmaksājams /pers. B/, nosakot to mazākā apmērā – 400 LVL (569,15 EUR) no katras atbildētājas. Atlīdzība abām fiziskām personām nosakāma atšķirīga, ņemot vērā lietas materiālos esošo pierādījumu apjomu attiecībā par iespējamu prasītāja goda un cieņas aizskāruma ietekmi uz viņa saimniecisko, uzņēmējdarbību, salīdzinot to ar prasītājas /pers. A/ saimnieciskās darbības apjomu, proti, abi uzņēmēji ir ABM uzņēmumu grupā esošo uzņēmumu valdes locekļi, papildus tam /pers. A/ darbojas Dānijas Tirdzniecības palātā Latvijā un uzņēmumā SIA /Nosaukums G/, bet par citu /pers. B/ darbību un notikušā iespējamo vai jau esošo ietekmi uz to pierādījumi nav iesniegti.

SIA /Nosaukums D/ labā nav piedzīta mantiskā kompensācija, atzīstot, ka tās reputācijas aizskāruma atlīdzināšanai pietiekama ir nepatieso ziņu atsaukšana. Tiesa konstatējusi sabiedrības reputācijas aizskārumu, ņemot vērā, ka, vēstules autoru ieskatā, pretlikumīgais darījums veikts sabiedrības interesēs, to veikušas sabiedrību pārstāvošās personas, ar kurām šī sabiedrība, tās darbība tiek asociēta. Taču tiesa sakarā ar ziņu izplatīšanu nekonstatē kādu reālu seku esamību un iespējamību, ka tā kādā mērā nozīmīgi varētu ietekmēt sabiedrības darbību, ņemot vērā noskaidroto, ka sabiedrība dibināta ar mērķi iegādāties nekustamos īpašumus, apsaimniekot, iznomāt tos, ka vienīgais nekustamais īpašums, ko sabiedrība nopirkusi, ir strīdus zemesgabals /Nosaukums A/, noskaidroto, ka zemesgabals netiek apsaimniekots, jo cita persona to apsējusi, tātad saimniecisko darbību traucē cits ar vēstules izplatīšanu nesaistīts apstāklis.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 195.pantam, Civillikuma 1759., 1765.pantam, noteiktas prasītāju tiesības saņemt no atbildētājām likumiskos procentus.

Spriedumā izlemts arī jautājums par tiesāšanās izdevumu atlīdzināšanu.

Par spriedumu daļā, ar kuru apmierināta prasība, apelācijas sūdzību iesniegusi atbildētāja SIA /Nosaukums B/, lūdzot tiesu atcelt Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2013.gada 25.jūnija spriedumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai, bet, ja apelācijas instances tiesa nesaskata pamatu sprieduma atcelšanai, tad prasību noraidīt.

Apelācijas sūdzībā (2.sēj.l.l.111-120) norādīts, ka pirmās instances tiesa ir pārkāpusi prasījuma robežas, proti, tā vietā, lai vērtētu prasītāju norādītās dokumentu daļas, tiesa vērtējusi visu dokumenta saturu tā kontekstā. Tiesa nav pareizi iztulkojusi Civillikuma 2352.[1] panta otro daļu, atbilstoši kurai dokuments, kurā ietvertas personas godu un cieņu aizskarošas ziņas, kas neatbilst patiesībai, ir jāapmaina. Tādejādi tiesa varēja lemt tikai par dokumenta apmaiņu, tiesai nav rīcības brīvības izlemt par kādu cita veida informācijas atsaukšanas kārtību un veidu.

Tiesa nepamatoti noraidījusi atbildētājas lūgumus par liecinieku izsaukšanu. Atbildētāja bija pieteikusi lūgumu uz tiesas sēdi uzaicināt lieciniekus /pers. K/, /pers. J/ un /pers. I/, jo viņi ar savām liecībām var apstiprināt faktu, ka 2011.gada 7.oktobrī starp SIA /Nosaukums B/ un /pers. H/ tika noslēgts zemesgabala /Nosaukums A/ pirkuma līgums, kā arī /pers. A/ bija informēta par šo faktu. Šo lūgumu tiesa noraidījusi, pamatojoties, ka vienas līgumslēdzējpuses apgalvojumu nevar pierādīt ar ieinteresētās juridiskās personas dalībnieku, valdes locekļu vai darbinieku liecībām, ņemot vērā, ka otra iespējamā līgumslēdzējpuse – /pers. H/ noliegs līguma noslēgšanas faktu, kamdēļ kā liecinieks nav nopratināms. Tiesas rīcība, piedēvējot konkrētiem lieciniekiem (bez viņu uzklausīšanas) ieinteresētību un līdz ar to automātisku viņus izslēdzot no procesa, ir neatbilstoša Civilprocesa likumam, bet arī diskriminējoša. Arī pārējie atbildētājas pieteiktie lieciniekи – Dānijas pavalstnieki – varēja apstiprināt /pers. A/ negodprātīgo rīcību uzņēmējdarbības vidē.

Tiesa nepamatoti noraidījusi vairākus atbildētājas lūgumus par rakstveida pierādījumu izprasīšanu un pievienošanu. Tika pieteikts lūgums par rakstveida pierādījumu izprasīšanu par starpnieka, izmantojot kura pakalpojumus, noslēgts pirkuma līgums starp /pers. H/ un SIA /Nosaukums D/ (līgumus, rēķinus, elektroniskās un citas saziņas veidā), lai tiesa varētu pārliecināties, kādā veidā līdz SIA /Nosaukums D/nonākusi informācija par pirkuma līguma objektu. Lūgums pieteikts, jo atbildētājai pastāv pamatotas šaubas, ka informācija par pirkuma līguma objektu līdz SIA /Nosaukums D/ nonākusi, prasītājai /pers. A/ izpaužot komercnoslēpumu – SIA /Nosaukums B/ nodomu iegādāties nekustamo īpašumu /Nosaukums A/. Minētais lūgums bija pietiekami skaidrs un konkrēts, paši prasītāji norādījuši uz starpnieka pakalpojuma izmantošanu. Arī ar tiesas nepievienotajiem rakstveida pierādījumiem - /pers. A/ piederošās SIA /Nosaukums G/ rēķiniem par dažādiem atbildētājas sniegtajiem pakalpojumiem apstiprinātos, cik cieša saikne bijusi starp pusēm un ka prasītāja bija informēta par visiem atbildētājas darījumiem, tajā skaitā par noslēgto vienošanos ar /pers. H/.

Tiesa, pretēji Civilprocesa likuma 93.panta ceturtajai daļai, nav paziņojusi atbildētājiem, ka par SIA /Nosaukums B/ vienošanās noslēgšanas faktu attiecībā uz strīdus zemesgabalu nav iesniegti pierādījumi, tādējādi liedzot iesniegt papildu pierādījumus.

Tiesa nepamatoti noraidījusi atbildētājas lūgumu par trešo personu – /pers. H/ un SIA /Nosaukums G/ – uzaicināšanu un tāpēc spriedums būtu atceļams un lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai. No sprieduma teksta izriet, ka tā pieņemšanas rezultātā ne tikai ir skartas minēto personu tiesības un pienākumi pret SIA /Nosaukums B/ un SIA "/Nosaukums C/, bet ar spriedums arī pēc būtības šīm personām noteiktas tiesības . Spriedums piešķir tiesības pieprasīt tā izpildi /pers. H/, jo viņš ir galvenais dokumenta adresāts. Savukārt SIA /Nosaukums G/ caur it kā prasītājai /pers. A/ piešķirto kaitējuma atlīdzību gūst tiesības šo atlīdzību iegūt sev, jo no prasības pieteikuma izriet, ka ar dokumentu lielākais reputācijas kaitējums nodarīts tieši SIA /Nosaukums G/. Minēto pārkāpumu nevar novērst apelācijas instancē, kamdēļ saskaņā ar Civilprocesa likuma 427.panta pirmās daļas 4.punktu spriedums atceļams un lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai, jo tiesas spriedums piešķir tiesības vai uzliek pienākumus personai, kura nav pieaicināta lietā kā lietas dalībnieks.

Tiesa ignorējusi SIA /Nosaukums C/ tiesības uz advokāta palīdzību, lietu izskatot bez tās pārstāvja advokāta klātbūtnes. SIA /Nosaukums B/ dalībnieks ir SIA /Nosaukums C/, savukārt šī sabiedrība 100% pieder Dānijas Karalistes AS /Nosaukums F/, tādējādi tiesa ignorējusi Latvijas Republikas 92.pantu, atbilstoši kuram ikvienam ir tiesības uz advokāta palīdzību, un 1992.gada 30.marta Līgumu starp Latvijas Republikas valdību un Dānijas Karalistes valdību par ieguldījumu veicināšanu un savstarpēju aizsardzību. Tiesa nav ņēmusi vērā, ka SIA /Nosaukums C/ valdes locekļi ir tikai Dānijas Karalistes pavalstnieki, kuri pamatā atrodas ārpus Latvijas Republikas un tāpēc nevar tik ātri saņemt tiesas dokumentus un tālāk tos nodot advokātam, kurš šī iemesla dēļ nevarēja piedalīties lietas izskatīšanā.

Spriedums nav motivēts, jo tajā nav sniegts novērtējums būtiskiem atbildētājas paskaidrojumos sniegtajiem argumentiem, piemēram, nav juridiskā pamatojuma un analīzes tam, ka prasītājiem būtu prasījuma tiesības pret atbildētājiem, tiesa nav vērtējusi morālā kaitējuma smaguma un seku neesamību.

Spriedumā, izvērtējot dokumenta nosūtīšanas faktu Dānijas Karalistes vēstniecībai Latvijā, tiesa kļūdaini nav piemērojusi šīs

valsts likumu. Dānijas vēstniecības Latvijā telpas nevar uzskatīt par Latvijas Republikas teritoriju Civillikuma 20.panta izpratnē. Ja tiek uzskatīts, ka, nosūtot dokumentu Dānijas vēstniecībai, notikusi tā izplatīšana, tad tā ir notikusi Dānijas Karalistes teritorijā, kamdēļ tas nav apspriežams pēc Latvijas likumiem.

Nav notikusi dokumenta un tajā ietvertās informācijas izplatīšana neierobežotam personu lokam, jo tas ticis nosūtīts zināmam (noteiktam) personu lokam – darījuma partneriem un divām institūcijām, kuras pilda valsts pārvaldes funkcijas. Uzskats, ka dokumenta nosūtīšana arī konkrētam adresātu lokam liecina par tā izplatīšanu ir pretrunā Civillikuma $2352.^{1}$ panta otrajai daļai, gan arī judikatūrā un zinātniskajā literatūrā izdarītajām atziņām. Vēstniecība nav iestāde, kurai adresētu vēstuli var izlasīt nenoteikts darbinieku vai plašāks personu loks. Atbilstoši normatīvajiem aktiem dokumenta saturs nevar tikt izplatīts neierobežotam personu lokam. Dokumenta kopijas nosūtīšana Dānijas vēstniecībai notikusi pēc atbildētāju — juridisko personu valdes locekļu Dānijas pavalstnieku /pers. K/ un /pers. J/ lūguma, nolūkā informēt Dānijas vēstniecību (kā Dānijas Karalistes vienīgo oficiālu pārstāvniecību Latvijas Republikā) par viņiem piederošu uzņēmumu problēmu nolūkā turpmāk atvieglot konsulārās palīdzības saņemšanu. Darbību veikšanā nolūkā atvieglot sev konsulārās palīdzības saņemšanu nevar saskatīt jebkādu vainojamas rīcības pazīmes. Dānijas vēstniecībā Latvijas Republikā pēc publiski pieejamās informācijas ir četri darbinieki, savukārt Latvijas Republikas vēstniecībā Ukrainā – trīs darbinieki, kas nekādi nav uzskatāmi par plašu personu loku. Viedoklis tika paziņots ļoti šauram personu lokam, dokumentā paustais viedoklis bez īpašiem nosacījumiem nevar būt zināms savādākam personu lokam.

Noskaidrots, ka strīdus dokuments Latvijas Republikas vēstniecībā Ukrainā vispār nav saņemts. Tādejādi dokuments nosūtīts tikai vienam adresātam, ko nevar uzskatīt par tā izplatīšanu.

Spriedumā jēdziens "ziņas" nav pareizi nošķirts no jēdziena "viedoklis", jaucot abus jēdzienus, kas padara sprieduma motīvus par pretrunīgiem, attiecīgi nepamatotiem. Tiesa nav izpratusi Civillikuma $2352.^{1}$ panta sastāvu, no kura izriet, ka tikai godu un cieņu aizskarošas ziņas tiek pakļautas atsaukšanai, savukārt tiesa uzliek atbildētājām par pienākumu atsaukt dokumentā pausto uzskatu, tātad viedokli, kurš nav pakļaujams patiesības pārbaudei.

Atbildētāju viedoklim ir pietiekama faktiskā bāze. Netiek apstrīdēts, ka rakstiska līguma forma ir nepieciešama līguma ierakstīšanai zemesgrāmatā, taču kļūdaini uzskatīt, ka rakstiskas formas neievērošana norāda uz apstākli, ka līgums netika noslēgts. No Civillikuma 1487.panta izriet, ka rakstiskas formas prasības neizpildīšana neatņem darījuma spēku. Dokumenta autori bija aicinājuši /pers. H/ parakstīt strīdus zemesgabala pirkuma līgumu, kā arī nostiprinājuma lūgumu, kas liecina par atbildētāju aktīvām darbībām līguma izteikšanai rakstveida formā. Darījuma rakstiskas formas nepieciešamības analīzei nav nekāda sakara ar dokumenta saturu – divu sabiedrību viedokļa paušanu par noziedzīga nodarījuma sastāva pazīmju esamību kādas personas rīcībā.

Tiesa, liegdama atbildētājiem iesniegt pierādījumus, kas ļautu viņiem pierādīt savu argumentu pamatotību, liegusi atbildētājiem pierādīt pilnībā viedokļa faktoloģisko bāzi. Tiesas pierādīšanas līdzekļu izvērtējums par to attiecināmību un pieļaujamību ir pretrunā Civilprocesa likuma pierādīšanas līdzekļu regulējumam.

Spriedumā kļūdaini konstatēta negatīvu seku iestāšanās dažiem prasītājiem dokumenta dēļ. Attiecībā uz /pers. A/ norādīts, ka dokuments netika adresēts ne Dānijas Tirdzniecības palātai Latvijā, ne SIA /Nosaukums G/, attiecīgi minētiem subjektiem nevarēja tapt zināms dokumenta saturs, secīgi, nav skaidrs, kādā veidā /pers. A/ gods un cieņa varētu mazināties šo personu acīs. Prasītājs/pers. B/ prasības pieteikumā vispār nav norādījis uz kādām konkrētām sekām, kuras ir iestājušās dokumenta nosūtīšanas rezultātā. Arī spriedumā tam nav pievērsta pienācīga ievērība un minētais prasījums izspriests bez juridiska pamatojuma. Lietā nav gūti pierādījumi, kas apliecinātu, ka SIA /Nosaukums D/ reputācijai ir nodarīts kādā veidā kaitējums, kas būtu ietekmējis šīs sabiedrības saimnieciskās darbības veikšanu. Šajā gadījumā nav pietiekami juridiskās personas pārstāvju apgalvojumi par kaitējuma esamību. Tieši prasītājiem ir pienākums pierādīt prasības pieteikumā ietvertos prasījumus, ko prasītāji nav izdarījuši.

Tiesa vispār nav izvērtējusi vairākus atbildētājas argumentus, kas norāda uz dokumenta saturu kā uz divu atbildētāju — juridisko personu viedokli par attiecīgu situāciju un tā faktisko bāzi. No sprieduma motīviem izdarāms secinājums, ka prasītāju godu un cieņu var aizskart dokuments daļā par nosaukumu un iespējamā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu. Dokumentā paustā viedokļa faktiskā bāze attiecībā uz noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu ir tāda, ka, konstatējot, ka, noslēdzot otro līgumu, atsavinātājs apzinājies, ka rīkojas ar tiesībām (mantu), kas viņam vairs nepieder, atsevišķos gadījumos nodarījums attiecībā pret otru ieguvēju būs kvalificējams kā krāpšana. Savukārt otrā ieguvēja darbības, noslēdzot līgumu, zinot, ka atsavinātājam nav tiesību to slēgt, ir uzskatāmas par piesavināšanās līdzdalību. Vērtējot dokumenta saturu, redzams, ka tā nosaukums ir "Par krāpšanu lielā apmērā organizētā grupā", attiecīgi tiek veikta subsumcija – prasītāju veiktās darbības tiek vērtētas caur Krimināllikuma 177.panta trešās daļas sastāva pazīmju prizmu. Dokumenta saturs ir vērtējams kā viedoklis, nevis ziņas, attiecīgi nepiepildās Civillikuma 2352. panta sastāva pazīmes. Izvērtējot dokumenta kopējo kontekstu, secināms, ka dokumenta mērķis nav vēršanās konkrēti pret prasītāju un tās biznesa reputācijas graušana, bet atbildētāju paustais viedoklis par prasītāju veiktās darbības nepareizību, kā arī savas mītnes valsts iestāžu informēšana par situāciju nolūkā atvieglot sev konsulārās palīdzības saņemšanu nākotnē. Attiecīgi tas nevar būt uzskatāms par ziņu, bet gan par viedokli.

Tiesa ir sagrozījusi atbildētājas iesniegtā rakstveida pierādījuma – Latvijas Universitātes Psiholoģijas un Mākslas fakultātes docentu Dr.psych. /pers. M/ un Dr.psych. /pers. N/ atzinumu par atbildētāju iesniegtās vēstules teksta empīrisko un teorētisko analīzi, un tāpēc to nepareizi novērtējusi. Atbildētāji izpētei nodeva tieši tos fragmentus, par kuriem bija celta prasība un kuru saturs būtu pakļaujams pārbaudei. Tiesa šo pierādījuma izpēti veikusi paviršī, pievēršoties tam respondentu skaitam, kas dokumenta satura kontekstu norādījuši kā faktu, nenorādot, ka lielākā daļa tomēr to uztvērusi kā viedokli. Izskatāmajā lietā dokumenta adresāti ir darījuma partneri, kuriem ir tieša izpratne par dokumentā atspoguļotiem notikumiem, un valsts pārvaldes iestādes, kas ir juridiskos jautājumos kompetentas personas, kas labi izprot dokumenta saturu un var izdarīt kompetentu slēdzienu par dokumenta saturu, līdz ar to mēraukla, kā konkrētos izteikumus uztvertu neitrāls lasītājs, nav piemērojama.

Spriedumā nav motivēts prasītājiem piespriestās kompensācijas apmērs. Judikatūrā, uz kuru atsaukusies tiesa, nosakot kompensācijas apmēru, ir atšķirīgi faktiskie apstākļi, jo Senāta spriedumos tika konstatētas nepatiesas ziņas un tās tika izplatītas presē, tātad daudz plašākam personu loku, salīdzinot ar izskatāmo lietu. Attiecībā uz kompensācijas apmēru /pers. B/ tiesa nav pamatojusi, no kādiem konkrētiem lietā gūtajiem pierādījumiem izriet tieši tāds kaitējuma apmērs.

Kompensācijas apmēru par morālo kaitējumu nosaka tiesa pēc sava ieskata, ņemot vērā morālā kaitējuma smagumu un sekas. Tādējādi atskaites punkts morālā kaitējuma atlīdzības noteikšanai ir nevis prasītāja pieprasītā summa, bet gan nodarītais kaitējums (kaitējuma raksturs, tā nodarīšanas apstākļi un citi būtiski apstākli, kam ir nozīme atlīdzības noteikšanā). Lai morālā kaitējuma atlīdzinājums būtu uzskatāms par atbilstīgu, tam jābūt samērojamam ar nodarīto kaitējumu. Tādējādi, jo nopietnāks kaitējums, jo ievērojamākam jābūt atlīdzinājumam. Nosakot kompensācijas apmēru, nepieciešams pārbaudīt, vai tiek nodrošināts līdzsvars starp vārda

brīvību un goda un cieņas aizsardzību; jāņem vērā taisnīguma un saprātīguma kritērijs. Tiesa iepriekš minētos kritērijus nav ņēmusi vērā, nosakot morālā kaitējuma kompensācijas apmēru.

Spriedumā nav pareizi nošķirti prasītāja – juridiskā persona un tās valdes locekļi. Analizējot Komerclikuma 135., 137., 169., 221., 223.pantu, tā kā prasītāja /pers. A/ SIA /Nosaukums B/ valdes locekles amatu faktiski ieņēma līdz 2012.gada 20.janvārim, nav pamatots tiesas secinājums, ka /pers. A/ valdes locekles amatā tika iecelta tikai un vienīgi, lai izpildītu SIA /Nosaukums B/ administratīvo un lietvedības funkciju, nevis vadītu saimniecisko darbību. Ar Komerclikumu valdes loceklim uzliktie pienākumi norāda, ka prasītājai bija jāzina par SIA /Nosaukums B/ pirkuma līguma noslēgšanu, kā arī bez viņas tiešās dalības tas nevarēja notikt. Prasītāja ir arī SIA /Nosaukums D/ valdes locekle kopš tās dibināšanas brīža. Valdes loceklim ir jābūt lojālam sabiedrībai, savukārt lojalitāte izpaužas kā pienākums saglabāt komercnoslēpumu, konkurences aizliegums, izvairīšanās no interešu konfliktiem, kā arī pienākums darboties sabiedrības labākajās interesēs. Lojalitātes pienākums aptver ikvienu valdes locekļa rīcību, valdes loceklis nedrīkst izmantot personīgās interesēs darījuma noslēgšanas iespējas, kuras paveras jebkurā komercdarbības jomā. Lojalitātes pienākums turpinās arī pēc valdes locekļa atkāpšanās vai atcelšanas no amata. Bijušais valdes loceklis nedrīkst izpaust komercnoslēpumu un pārvilināt sabiedrības klientus vai likt šķēršļus sabiedrības noslēgto līgumu izpildei. Prasītāja /pers. A/ pārkāpusi lojalitātes pienākumu attiecībā pret SIA /Nosaukums B/, kas nenorāda uz viņas godprātību.

Sabiedrības valde pilda tostarp pārstāvības funkcijas, bet valdes locekļi ir uzskatāmi par sabiedrības likumiskiem pārstāvjiem, līdz ar ko valde un sabiedrība ir nošķirami tiesību subjekti, kuriem piemīt dažāda satura tiesību apjoms. Dokumenta saturs ir vērsts uz darbībām, kuras ir attiecināmas un ir saistošas tikai juridiskajai personai — SIA /Nosaukums D/,attiecīgi prasītājiem /pers. A/ un /pers. B/ nebija subjektīvo tiesību celt prasību izskatāmajā lietā.

Spriedumā nepamatoti noteiktas prasītāju tiesības saņemt likumiskos procentus. Atbilstoši Civillikuma 1402.pantam saistību tiesības rodas vai nu no tiesiska darījuma, vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma, savukārt 1753. un 1754.pants secīgi noteic, ka ar procentiem jāsaprot tā atlīdzība, kas dodama par katras naudas summas vai cita atvietojamu lieto lietošanas atvēlējumu vai kavējumu, samērā ar viņu daudzumu un lietošanas ilgumu. Procentiem vienmēr nepieciešams galvenais parāds jeb kapitālparāds. Civillikuma 1765.pants papildus sniedz likumisko procentu legāldefinīciju, nosakot, ka procentu apmērs cieši jānosaka aktā vai darījumā. Ja tas nav darīts, kā arī tajā gadījumā, ja likums nosaka aprēķināt likumiskos procentos, tas ir, seši procenti gadā. No minētā secināms, ka likumisko procentu institūts ir attiecināms tikai un vienīgi uz tādām saistībām, kuras ir radušās uz tiesiska darījuma pamata, savukārt goda un cieņas aizskārums ir tāda tiesiska attiecība, kura izriet no neatļautas darbības, attiecīgi likumdevējs ir izslēdzis iespēju iekļaut attiecīgās dabas prasībā šādu prasījumu.

SIA /Nosaukums C/ un /pers. G/ pievienojušies SIA /Nosaukums B/ apelācijas sūdzībai (2.sēj.l.l.162, 163).

Prasītāji /pers. A/, /pers. B/ un /pers. C/ iesnieguši pretapelācijas sūdzību (2.sēj.l.l.173-185) par spriedumu tālāk norādītajās daļās, kurās prasība noraidīta.

Pretapelācijas sūdzībā norādīts, ka prasītāji spriedumu pārsūdz daļā par 2012.gada 3.decembra SIA /Nosaukums B/ un SIA "/Nosaukums C/ sastādītajā dokumentā-vēstulē ietvertajām ziņām, ka SIA /Nosaukums D/ nevar tikt uzskatīta par labticīgu ieguvēju, jo tās valde, kā arī /pers. H/ zināja par iepriekš ar SIA /Nosaukums B/ noslēgto darījumu, un ziņām, ka SIA /Nosaukums B/ vērsīsies ar iesniegumu tiesībsargājošās iestādēs, tajā skaitā Valsts policijā, Finanšu un ekonomisko noziegumu izmeklēšanas prokuratūrā, par kriminālprocesa uzsākšanu pret /pers. H/, /pers. A/, /pers. B/, SIA /Nosaukums D/un /pers. C/ par krāpšanu lielā apmērā organizētā grupā, kā arī par dokumenta nosaukumā ietvertajām ziņām – "Par krāpšanu lielā apmērā organizētā grupā".

Prasītāju uzskatā, labticības neievērošana, kas piedēvēta prasītājiem, tieši un nepastarpināti izriet no teikuma daļas, kurā norādīts, ka viņi zinājuši par iepriekš noslēgto līgumu, tātad ir uzskatāms par patiesības pārbaudei pakļaujamu faktu. Nepastāvot vienošanās faktam, apgalvojums, ka prasītāji tiek uzskatīti par nelabticīgiem ieguvējiem, nozīmē, ka gan uzņēmums, gan tā amatpersonas raksturojas kā negodīgi un neuzticami darījuma partneri un rada priekšstatu, ka, slēdzot darījumus, tiek ignorēti gan Civillikumā noteiktie pamatprincipi, gan biznesa ētikas principi, gan pārkāpti godīgas biznesa konkurences principi un tāds personu raksturojums aizskar šo personu godu un cieņu un sabiedrības reputāciju.

Tiesai atzīstot, ka godu un cieņu aizskarošas ir ziņas par to, ka /pers. A/ un /pers. B/ ir veikuši krāpnieciskas darbības organizētā grupā, par godu un cieņu aizskarošām tās būtu atzīstamas arī vēstules daļā, kurā izteikta apņēmība vērsties ar iesniegumu tiesībsargājošajās iestādēs, lai panāktu kriminālprocesa uzsākšanu pret /pers. A/, /pers. B/ un /pers. C/. Šīs vēstules rindkopas saturs nepārprotami norāda uz to, ka vēstules autors vērsīsies ar iesniegumiem, lai panāktu kriminālprocesa uzsākšanu pret prasītājiem, nevis lai aizsargātu savas intereses, tātad vēlas panākt krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu (publisko tiesību joma), nevis civiltiesisko attiecību noregulējumu (privāto tiesību loma). Ja tiesa ar spriedumu ir konstatējusi, ka nepamatota krāpniecisko darbību piedēvēšana prasītājiem ir godu un cieņu aizskaroša, tad secīgi arī vēstules autoru paziņojums par vēršanos iestādēs, lai panāktu kriminālprocesa uzsākšanu par nenotikušu sevišķi smagu noziedzīgu nodarījumu, arī ir atzīstama par godu un cieņu aizskarošu. Atbildētāji ar iesniegumu par kriminālprocesa uzsākšanu tiesībsargājošās iestādēs nav vērsušies.

Prasītāji lūdz arī dokumenta nosaukumu atzīt par godu un cieņu aizskarošu ziņu, jo vēstules nosaukums atspoguļo vēstules satura īsas tēzes veidā un ir visvieglāk uztverams fakts visā vēstulē, tātad godu un cieņu apkaunojošo ziņu ietveršana vēstules virsrakstā arī tiek pakļauta atsaukšanai.

Spriedums tiek pārsūdzēts daļā par kaitējuma atlīdzības apmēru un atšķirīga apmēra noteikšanu katram no prasītājiem. Šajā ziņā norādīts, ka, prasītāju ieskatā, vēstule sastādīta un nosūtīta ar mērķi, lai pēc iespējas plašākam personu lokam darītu zināmu godu un cieņu aizskarošos nepatiesos faktus par prasītājiem, bet atbildētāju mērķis nekad nav bijis atcelt pirkuma līgumu. Atbildētājiem nav bijis liegts rīkoties tiesiski, piemēram, iesniegt prasības pieteikumu tiesā par pirkuma līguma atcelšanu, par mutiski noslēgtā pirkuma līguma izteikšanu rakstveida formā un par īpašuma tiesību atzīšanu.

Šobrīd kļuvis zināms, ka atbildētāja SIA /Nosaukums B/ Jēkabpils tiesā iesniegusi prasību pret SIA /Nosaukums D/ un /pers. H/ par nomas līguma atzīšanu par spēkā esošu un noslēgtu uz nenoteiktu laiku. Prasībā izklāstīts, ka apakšnomnieks SIA /Nosaukums C/ veicis nomas maksājumus par laiku no 2011.gada 11.marta līdz 2012.gada 10.septembrim. Tajā nav pieminēts, ka 2012.gada sākumā (vai 2011.gadā - kā norādīts tiesas sēdē) SIA /Nosaukums B/ būtu vienojusies ar /pers. H/ par nekustamā īpašuma pirkumu, bet gan norādīts, ka SIA /Nosaukums B/ bijušajai valdes loceklei (2009.gada 7.maijs līdz 2012.gada 23. februāris) /pers. A/ bija zināms, ka 2009.gada 1.maijā rakstiski noslēgtais nomas līgums ticis pagarināts uz mutiskas vienošanās pamata. Pieminētajā prasībās pieteikumā tiek minēti pavisam citi fakti, bet neviens no tiem, par kādiem tika norādīts vēstulē vai tiesā šīs tiesvedības gaitā. Prasītāji vērš tiesas

uzmanību arī uz vēstules parakstītājam /pers. G/ izsniegto pilnvaru saturu, no kurām redzams, ka SIA /Nosaukums B/ un SIA "/Nosaukums C/ vēl 2012.gada 28.septembrī, tas ir, jau vairākus mēnešus pēc vēstulē minētās mutiskās vienošanās, pilnvaro /pers. G/ un /pers. O/ iegādāties, tostarp nopirkt sabiedrības vārdā nekustamo īpašumu - zemesgabalu /Nosaukums A/ par jebkādu cenu un noteikumiem. Tā kā pilnvaras izdotas no abiem atbildētājiem – SIA /Nosaukums B/ un SIA "/Nosaukums C/, bet uzdevums dots zemi iegādāties par jebkādu cenu un noteikumiem, tad secināms, ka līdz 2012.gada 28.septembrim atbildētājiem nekāda vienošanās ar /pers. H/ ne par cenu, ne par nosacījumiem un ne pat par pircēju nebija panākta. Prasītāji, tiesai nosakot kompensācijas apmēru, lūdz ņemt vērā atbildētāju patieso mērķi vēstules sastādīšanai un nosūtīšanai - graut prasītāju godu, cieņu un reputāciju, tādejādi cenšoties izstumt no tirgus (lauksaimniecības zemju iegāde un apsaimniekošana) konkurentus.

/pers. A/ un /pers. B/ joprojām ir SIA /Nosaukums D/ valde, tāpēc kritiski vērtējama vēstules izsūtīšana gan uz līgumslēdzēju pušu valdes locekļu dzīvesvietām, gan uz uzņēmuma juridisko adresi, pie kam, nenorādot konkrētu uzņēmuma amatpersonu, kam tā adresēta. Kas norāda uz vēstules autoru vēlmi panākt, lai ar vēstuli iepazītos pēc iespējas plašāks personu loks un pat tādas personas, kam ar pirkuma līguma noslēgšanu un atcelšanu nav nekādas saistības, piemēram, ģimenes locekļi, sabiedrības darbinieki.

Ja vēstules autori būtu gribējuši panākt tikai un vienīgi pirkuma līguma atcelšanu, tad būtu pietiekoši, ka vēstule ar tāda satura aicinājumu tiktu nosūtīta uz līgumslēdzēja puses juridisko adresi, norādot, ka tā adresēta uzņēmuma valdei/priekšsēdētājam/ar paraksta tiesībām apveltītam valdes loceklim, nevis uz personu dzīvesvietām un uzņēmumiem, nenorādot amatpersonu.

SIA /Nosaukums B/ apelācijas sūdzībā minētais, ka vēstules saturs ir vērsts tikai uz darbībām, kuras ir attiecināmas un saistošas tikai juridiskai personai SIA /Nosaukums D/,apstiprina, ka vēstules kopijas nosūtīšana visiem pārējiem adresātiem nav attaisnojama ar atbildētāju minēto mērķi, tātad ir izplatīta ar citu mērķi - panākt, ka nepatiesās apkaunojošās ziņas uzzina pēc iespējas lielāks personu loks.

Tiesa nav ņēmusi vērā, ka sabiedrības darbinieki, kuriem ir bijusi iespēja iepazīties ar vēstules saturu saistībā ar tās saņemšanu, reģistrēšanu un nodošanu atbildīgajai amatpersonai, to izlasīs un vispirms uztvers kā faktu to, kas norādīts vēstules virsrakstā "Par krāpšanu lielā apmērā organizētā grupā", tad kaut vai paviršī pāršķirot, uztvers ar tumšo šriftu izcelto, kurā izteikts brīdinājums par vēršanos tiesā, par zaudējumu piedziņu, par iesnieguma sastādīšanu, lai tiktu uzsākts kriminālprocess pret konkrētām personām par krāpšanas izdarīšanu organizētā grupā, kā arī brīdinājums par ceļošanas aizliegumu pa Šengenas valstīm. Uzskatot, ka vēstules izplatīšana notikusi daudz plašākā apmērā, nekā to atzinusi pirmās instances tiesa, palielinās to personu, arī neitrālo lasītāju loks, kurām kļuvušas vai var kļūt zināmas apkaunojošās ziņas, un tāpēc tiesai atkārtoti jāvērtē un jāpalielina piedzenamās kompensācijas apmērs.

Attiecībā par kompensācijas apmēra noteikšanu /pers. B/ norādīts, ka personas, kuras saistība ar SIA /Nosaukums B/ darījumiem vispār netiek ne pierādīta, ne apspriesta, vēstulē tiek nosaukta par krāpšanas dalībnieku un šīs ziņas izplatītas, nosūtot vēstuli uz /pers. B/ dzīvesvietu Ukrainā, uz viņa vadītās firmas juridisko adresi, viņa vadītās firmas dalībniekam SIA /Nosaukums E/ uz juridisko adresi un dalībnieka valdes priekšsēdētājam /pers. C/ uz viņa dzīvesvietu Ukrainā, kā arī Latvijas Republikas vēstniecībai Ukrainā. Tādējādi pārkāpjot Latvijas Republikas Satversmes 95.pantā noteiktās tiesības uz cilvēka godu un cieņu, 92.pantā nostiprināto nevainīguma prezumpciju. Vēstulē ietvertās ziņas ne tiešā, ne netiešā veidā nav saistāmas ar /pers. B/. Vēstules autoru mērķis ir izplatīt par /pers. B/ godu un cieņu aizskarošas ziņas, kas taptu zināmas pēc iespējas plašam personu lokam un tādejādi radītu priekšstatu par negodīgu darījuma partneri, kas savukārt mazinātu viņa vadīto vai ar viņu saistīto uzņēmumu konkurētspēju nozarē, kas saistīta ar lauksaimniecības zemju iegādi un apsaimniekošanu. Tiesa nemaz nav vērtējusi tādus kritērijus kā kaitējuma nodarītāja vainas pakāpi un cietušā fizisko un morālo ciešanu pakāpi. Vēstules autori rīkojušies apzināti un ar ļaunu nolūku, un, proti, apzinoties, ka nepastāv patiesībai atbilstoši fakti par vēstulē minēto mutisko vienošanos, tos tomēr norādījuši un nodēvējuši par krāpnieciskām darbībām; apzinoties, ka nepastāv nekādi fakti, kas veidotu noziedzīga nodarījuma - krāpšanas juridisko kvalifikāciju, izteikuši savu apņemšanos panākt kriminālprocesa uzsākšanu pret konkrētām personām, ja vien nekavējoties netiks atcelts tiesiski noslēgtais pirkuma līgums. Tāpat tiesa nav ņēmusi vērā prasītāja morālo ciešanu pakāpi, kas novērtējama saistībā ar personas individuālajām īpatnībām, ņemot vērā, ka /pers. B/ ir Ukrainas pilsonis, viņš uzņēmējdarbību neveic savas mītnes zemē, viņš tiek apvainots noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas rada bailes un bažas par pārvietošanās brīvību.

Tā kā vēstule ir izplatīta neattaisnojami plaši, tātad arī sekas ir iestājušās smagākas nekā tās novērtējusi tiesa, secīgi tas ņemams vērā, nosakot kompensācijas lielāku apmēru.

Prasītāji nepiekrīt tiesas izdarītajam secinājumam, ka, nosakot kompensācijas apmēru, ņemams vērā Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likums, jo šis likums regulē attiecības publisko tiesību jomā, nevis privāto tiesību jomā.

Izdarot prasītājiem nodarītā aizskāruma novērtēšanu, tiesa nav ņēmusi vērā vēstules izplatīšanas mērķi, izplatīšanas plašumu, vēstules sastādītāja vainu un vēstulē aprakstīto notikumu patieso faktoloģisko bāzi, līdz ar ko nonākusi pie neatbilstoša apmierinājuma apmēra.

Spriedums tiek pārsūdzēts daļā par prasības noraidīšanu daļā pret /pers. C/. Šajā ziņā minēts, ka viņa vārds pārējā vēstules tekstā nav ticis pieminēts vispār, bet, neraugoties uz to, vēstules sastādītāji vēlas panākt kriminālprocesa uzsākšanu pret viņu, kas arī liecina par rupju Latvijas Republikas Satversmes 95.pantā noteiktās tiesības uz cilvēka godu un cieņu, un 92.pantā nostiprinātās nevainīguma prezumpcijas pārkāpumu. Uz godu un cieņu aizskarošo ziņu publiskumu norāda tas, ka vēstule izsūtīta uz /pers. C/ vadītā uzņēmuma SIA /Nosaukums E/ juridisko adresi Latvijā, nenorādot konkrētu adresātu, kā arī kopā ar tulkojumu uz viņa dzīvesvietas adresi, kas jau uzskatāms par publiskošanu samērā plašam personu lokam. Tāpat ņemams vērā, ka kriminālprocesa uzsākšana pret /pers. C/ par krāpšanu organizētā grupā un tā virzība Kriminālprocesa likuma paredzētajā kārtībā, pat ja būtu uzsākta, tāpat nenovestu pie atbildētāju gribētā rezultāta privāto tiesību jomā (īpašumtiesības ar nolēmumu kriminālprocesā mainītas netiktu), bet tiktu panākts tikai krimināltiesiskais noregulējums (persona valsts vārdā tiktu atzīta/neatzīta par vainīgu un viņam tiktu piemērots vai nepiemērots sods). Līdz ar to rindkopa vēstulē attiecībā uz /pers. C/ arī ir vērtējama kā godu un cieņu graujoša.

Prasītāji pārsūdz spriedumu daļā par to, ka tiesa nav uzlikusi par pienākumu atsaukt vēstuli, nosūtot dokumentus arī pārējiem vēstules adresātiem – /pers. H/, SIA /Nosaukums D/, /pers. A/, /pers. B/, SIA /Nosaukums E/ un /pers. C/. Tiesa nepareizi novērtējusi gan vēstules izplatīšanas mērķi, gan to personu loku, kuri ir saistīti ar apšaubīto darījumu un kuru varā ir lemt par tā atcelšanu. Vēstules sastādītājiem ir bijis zināms, ka pirkuma līgumu parakstījusi SIA /Nosaukums D/ valdes locekle /pers. A/, kas arī vēstules sastādīšanas brīdī ieņēma šo amatu, tātad lemt par tā atcelšanu tiesības ir viņai. Neraugoties uz to, tieši šādu adresātu vēstules sastādītāji nav izvēlējušies, kas ir pretrunā ar viņu pausto vēstules mērķi, gan Ministru kabineta 2010.gada 28.septembra noteikumu Nr.916 "Dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas kārtība" 25., 26.punktu.

Spriedums tiek pārsūdzēts arī daļā, ar kuru noraidīta prasītāju prasība pret /pers. G/. Pretapelācijas sūdzības iesniedzēji

minējuši, ka /pers. G/ ir uzskatāms par vēstules sastādītāju, viņš kā vēstules sastādīts ir atbildīgs par vēstules saturu, par tajā ietvertajām godu, cieņu graujošajām un reputāciju aizskarošām ziņām, bet zvērināta advokāta statuss vēstules sastādīšanas brīdī izmantots prettiesiski. No Augstākās tiesas Plēnuma 1993.gada 25.oktobra lēmuma Nr.9 "Par tiesu praksi lietās par personas goda un cieņas aizskarošu ziņu atsaukšanu" 3.punkta, Augstākās tiesas Plēnuma un tiesu prakses vispārināšanas daļas sastādītā 2003., 2004.gada apkopojuma "Tiesu prakse lietās par personas goda un cieņas civiltiesisko aizsardzību" izriet, ka prasībās par aizskarošu ziņu atsaukšanu par atbildētājiem atzīstamas arī personas, kuras tos parakstījušas. Līdzīga tiesu prakse ir vērojama arī Eiropas Cilvēktiesību Tiesā (skatīt, piemēram, 2001.gada 6.februāra spriedums Tammer pret Igauniju). /pers. G/ aprakstījis viņam zināmos faktus tādā izteiksmes formā, kas ir aizskaroša un vērtējama kā personas un goda aizskaroša. /pers. G/, ņemot vērā viņam izsniegtā pilnvarojuma apjomu, zinot, ka par zemesgabala pirkumu ir panākta vienošanās, nevarēja rasties pilnīga pārliecība par to, ka prasītāji ir veikuši krāpnieciskas darbības, līdz ar to viņš nav rīkojies labā ticībā. /pers. G/ jāatbild tieši par to, ka sevišķi smagās krimināli sodāmās darbības prasītājiem piedēvējis, neesot atbilstošai faktiskai bāzei, kas viņam kā juristam bija jānovērtē. Tāpat /pers. G/zvērināta advokāta statusu uz vēstules sastādīšanas brīdi piedēvējis prettiesiski. Saskaņā ar Zvērinātu advokātu padomes izdotiem normatīviem aktiem advokāta orderis ir stingrās uzskaites dokuments, kas tiek izsniegts zvērinātu advokātu kolēģijā pret parakstu konkrētam advokātam. Arī vienošanās ir stingrās uzskaites dokuments, kas pret parakstu tiek izsniegts konkrētam advokātam, kurš, to aizpildot, norāda uzņemtā uzdevuma apjomu. Tiesas sēdē /pers. G/ norādīja, ka konkrēti viņš vienošanos nav slēdzis ne ar vienu no atbildētājiem, līdz ar ko viņam ne vēstules sastādīšanas brīdī, ne arī vēlāk nebija tiesību izrakstīt sev zvērināta advokāta orderi par atbildētāju pārstāvību vai juridiskās palīdzības sniegšanu. /pers. G/ darbojās uz ordera Nr.53403 pamata, kas izsniegts 2012.gada 2.novembrī, tas izsniegts uz 2011.gada 7.decembra vienošanās pamata, kas noslēgta ar zvērinātu advokātu biroju /Nosaukums H/. Zvērinātu advokātu birojs nav uzskatāms par juridisku personu, ne personālsabiedrību, kā arī nav persona, kas uzskatāma par nodokļu maksātāju. Zvērināti advokāti, kas ir izveidojuši zvērinātu advokātu biroju un ir tā dalībnieki un vienlaikus ir saimnieciskās darbības veicēja statusā, darbojas katrs individuāli, līdz ar ko katrs zvērināts advokāts atbild par savas noslēgtās vienošanās apjomu atsevišķi. Advokatūras likuma 117.pants noteic, ka zvērināti advokāti praktizē tieši un personiski, kas nozīmē, ka šāds praktizēšanas princips saglabājams arī gadījumos, kad advokāti apvienojušies zvērinātu advokātu birojos.

Vienā dokumentā kopā ar pretapelācijas sūdzību ietverti arī prasītāju paskaidrojumi par apelācijas sūdzību, kuros norādīts, ka Civillikuma 2352.[1] panta izpratnē termini "atsaukt" un "apmainīt" saprotami tā, ka dokumenta apmainīšana ir ziņu atsaukšanas veids, ja aizskarošās ziņas tikušas ietvertas dokumentā.

Tiesas pieņemtie lēmumi par atbildētājas lūgumu par liecinieku uzklausīšanu noraidīšanu ir pamatoti. Ar atbildētājas pieteikto liecinieku uzklausīšanu netiktu pierādīta atbildētājas īpašuma tiesības uz zemesgabalu /Nosaukums A/ uz iepriekš slēgtās mutiskās vienošanās pamata, jo tāds atbildētāju prasījums šajā lietā nekad nav ticis pieteikts. Prasītāji ir darījuši zināmu atbildētājiem starpnieku, kurš darbojās saistībā ar nekustamā īpašuma pirkumu, kamdēļ atbildētājai ir pašai tiesības vērsties pie starpnieka un noskaidrot sev nepieciešamos jautājumus.

Ņemot vērā civilprocesā pastāvošo sacīkstes principu un ka goda un cieņas aizskaršanas lietās prasītājam jāpierāda tikai godu un cieņu aizskarošu zinu izplatīšanas fakts, tad atbildētāja uzdevums ir atspēkot prasību, pierādot izplatīto zinu patiesumu. Atbildētājai pašai bija jārūpējas par nepieciešamo pierādījumu iesniegšanu. Civilprocesa likuma 93.panta ceturtā daļa dod tiesai tiesības parādīt iniciatīvu apstākļos, kad no lietas materiāliem izriet vajadzība pieprasīt papildu pierādījumus, nevis uzliek tiesai par pienākumu kļūt par atbildētāja interešu pārstāvi.

Spriedums šajā lietā nevar skart /pers. H/ tiesības un pienākumus, viņš nevar lūgt atsaukt vēstuli, tādas tiesības ir tikai prasības iesniedzējiem.

Atbilstoši Civilprocesa likumam juridiskām personām par tiesas sēdēs laiku un vietu paziņo uz tās juridisko adresi. Apstāklis, ka SIA /Nosaukums C/ kavējās ar paziņojuma par tiesas sēdi nodošanu savam pilnvarotajam pārstāvim, vai ka pārstāvis, kurš, būdams zvērināts advokāts, neseko līdzi tiesas sēžu kalendāram, nav saistāms ar atbildētājas tiesībām uz advokāta palīdzību pārkāpumu.

Uzskata par klaji deklaratīvu un nepamatotu tēzi, ka spriedums nav motivēts, jo spriedumā ir atrodama tēze, kāpēc ne tikai SIA /Nosaukums D/ tiek atzīts par prasītāju, bet arī pārējie vēstules saņēmēji.

Apelators ar attiecīgiem dokumentiem nav pierādījis, ka Dānijas vēstniecības telpas /adrese/ patiešām ir Dānijas Karalistes teritorija, līdz ar to šis jautājums nav apspriests arī tiesas sēdē, un nepamatoti iekļauts apelācijas sūdzībā.

Vēstules nosūtīšana Dānijas vēstniecībai ar nolūku turpmāk atvieglot saņemt konsulāro palīdzību nav attaisnojama, jo vēstulē minētās divas personas /pers. J/ un /pers. K/ nav norādītas kā atbildētāju SIA /Nosaukums B/ un SIA "/Nosaukums C/ valdes locekļi, bet gan uzskaitītas kopā ar vēl citām personām, kas kopā nosauktas kā SIA /Nosaukums B/ valde, dalībnieki un darbinieki. Pie kam vēstulē nav nevienas norādes uz to, ka šīs personas ir Dānijas pavalstnieki un ka tie bauda Dānijas vēstniecības konsulāro palīdzību.

Nepiekrīt atbildētāju teiktajam, ka tiesa nav spējusi nošķirt jēdzienus "ziņa" un "viedoklis". Tiesa sprieduma motīvu daļā ir analizējusi katru no prasībā ietvertajām rindkopām. Tā kā spriedumā netika konstatēta faktiskā bāze, uz kuras balstīts atbildētāju viedoklis, tad izteikumi arī atzīstami par aizskarošiem un var tikt pakļauti atsaukšanai.

Ja atbildētāja vēlējās pierādīt, ka starp /pers. H/ un SIA /Nosaukums B/ ir pastāvējusi mutiska vienošanās un ka SIA /Nosaukums D/ valdes locekle /pers. A/ to ir zinājusi, tad to varēja izdarīt, ceļot pretprasību, kas nav darīts. Atbildētāji savas tiesības šajā procesā realizējuši pasīvi un tāpēc nevar iebilst par kādu faktu nepietiekošu novērtējumu spriedumā. Prasītāji atkārtoti un kategoriski norāda, ka atbildētāju rīcībā nav un nevar būt nekāda faktiskā bāze, lai prasītājiem piedēvētu krāpnieciskas darbības.

Prasītāji vērš tiesas uzmanību uz sekojošiem faktiem. Kā redzams no 2013.gada 10.jūnija tiesas sēdes protokola, /pers. G/ norādījis, ka SIA /Nosaukums B/ līgumu par zemes pirkšanu noslēdza 2011.gada beigās (nevis 2012.gada sākumā, kā norādīts vēstulē). Turklāt šobrīd Jēkabpils rajona tiesas tiesvedībā atrodas civillieta Nr.C01165810, kas ierosināta pēc SIA /Nosaukums B/ prasības pieteikuma par 2009.gada 1.maija nomas līguma atzīšanu par spēkā esošu un noslēgtu (pagarinātu) uz nenoteiktu laiku. Kas nozīmē, ka apgalvotais pirkuma līgums ar SIA /Nosaukums B/ nav noslēgts ne 2011., ne 2012.gadā, ne kādā citā gadā, jo kā gan citādi var izskaidrot to, ka pati atbildētāja dažādām tiesām sniedz pretrunīgus, turklāt, savstarpēji izslēdzošus paskaidrojums par apgalvotajām darījuma attiecībām ar /pers. H/. Ja apgalvotais pirkuma līgums patiešām būtu noslēgts, tad prasība par nomas līguma atzīšanu par spēkā esošu netiktu celta, tāpat arī SIA /Nosaukums C/ 2012.gada 18.maijā neslēgtu nomas līgumu ar /pers. H/ par īpašuma /Nosaukums A/ nomu.

Ar atbildētāju iesniegto zinātnieku atzinumu, kurā ir veikta dažu vēstules teikumu empīriska pārbaude, netiek iegūti ne apstiprinoši, ne noliedzoši pierādījumi tam, vai vēstulē iekļautās ziņas ir patiesas, tāpat tas, vai viedokļi, kas no tām izriet, ir balstīti uz

pietiekamu un patiesu faktisko bāzi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma pārejas noteikumu 109.punktu un pamatojoties uz Augstākās tiesas priekšsēdētāja 2016.gada 26.septembra lēmumu civillieta nodota izskatīšanai Vidzemes apgabaltiesai, kā apelācijas instances tiesai.

Apelācijas instances tiesas sēdē prasītāju SIA /Nosaukums A/, /pers. A/, /pers. B/ un /pers. C/ pilnvarotā pārstāve /pers. D/ prasību un pretapelācijas sūdzību uzturēja un sniedza paskaidrojumus, balstoties uz tajās minētajiem argumentiem un apsvērumiem, apelācijas sūdzību neatzina.

Atbildētāju SIA /Nosaukums B/ un SIA "/Nosaukums C/ pilnvarotā pārstāve zvērināta advokāta palīdze /pers. F/ prasību un pretapelācijas sūdzību neatzina, apelācijas sūdzību uzturēja uz tajā minētajiem argumentiem un apsvērumiem.

Lietas dalībnieku paskaidrojumi fiksēti tiesas sēdes skaņu ierakstā.

Atbildētājs/pers. G/ uz tiesas sēdi nav ieradies, tiesā saņemts viņa iesniegums (3.sēj.l.l.33) ar lūgumu izskatīt lietu bez viņa klātbūtnes. Ņemot vērā izteikto lūgumu, lieta izskatāma bez /pers. G/ klātbūtnes tiesas sēdē.

SIA /Nosaukums A/ pirmās instances tiesas spriedumu nav pārsūdzējusi. Līdz ar to pirmās instances tiesas spriedums stājies likumīgā spēkā daļā, kurā noraidīta SIA /Nosaukums A/ prasība.

Motīvu daļa

Novērtējusi prasības pieteikumā, apelācijas un pretapelācijas sūdzībās norādītos motīvus, lietā esošos rakstveida pierādījumus, lietas dalībnieku paskaidrojumus tiesas sēdē, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasība ir apmierināma daļēji, tālāk spriedumā norādītajā apmērā.

Civilprocesa likuma 432.panta piektajā daļā paredzēts, ka ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākas instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā spriedumu motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākas instances tiesas sprieduma argumentācijai. Šajā gadījumā Civilprocesa likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Ievērojot iepriekš norādītos likuma noteikumus, apelācijas instances tiesa atzīst, ka Vidzemes apgabaltiesas, kā pirmās instances tiesas, 2013.gada 25.jūnija spriedumā ietvertais pamatojums (tajā skaitā konstatēto faktu atlase; pierādījumi, uz kuriem pamatoti pušu secinājumi; argumenti, ar kuriem noraidīti tie vai citi pierādījumi; piemērotie normatīvie akti; konstatēto lietas apstākļu juridiskais novērtējums) ir pareizs un pilnībā pietiekams, līdz ar to apelācijas instances tiesa pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai ar izņēmumu - apelācijas instances tiesas spriedumā tālāk norādītajā gadījumā par piedzenamās kaitējuma kompensācijas skaitlisko apmēru no SIA /Nosaukums B/ un SIA "/Nosaukums C/ par labu /pers. A/ un /pers. B/ un tam, ka kompensācija par labu prasītājiem noteikta skaitliski atšķirīgos apmēros. Ievērojot minēto, tā kā apelācijas instances tiesa pievienojas pirmās instances tiesas motivācijai pārējā daļā, līdz ar to apelācijas instances tiesa nenorāda visus Civilprocesa likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus.

Novērtējot apelācijas sūdzībā un pretapelācijas sūdzībā minētos motīvus, tiesas kolēģija norāda tālāk spriedumā izklāstīto.

2012.gada 3.decembrī atbildētājas SIA /Nosaukums B/ un SIA "/Nosaukums C/ (turpmāk arī - vēstules autori), kā pilnvaroto pārstāvi norādot zvērinātu advokātu Alekseju Petrovu, nosūtījušas /pers. H/, SIA /Nosaukums D/,/pers. A/, /pers. B/, SIA /Nosaukums E/, tās valdes priekšsēdētājam /pers. C/, Dānijas vēstniecībai Latvijas Republikā un Latvijas Republikas vēstniecībai Ukrainā vēstuli ar nosaukumu "Par krāpšanu lielā apmērā organizētā grupā" (1.sēj.l.l.23-25).

Vēstule satur prasības pieteikumā norādīto tekstu fragmentus, kuri, prasītāju ieskatā, satur nepatiesas ziņas, kas aizskar viņu godu un cieņu, ir tikušas izplatītas un tādēļ ir atsaucamas.

Apelācijas instances tiesa analogi pirmās instances tiesai atzīst, ka vēstulē paustā informācija ir fizisko personu godu un cieņu un juridiskās personas reputāciju aizskaroša, t.i., - norādot par SIA /Nosaukums D/ (tagad – SIA /Nosaukums A/) un tās valdes nelabticīgu rīcību, noslēdzot 2012.gada 16.novembra pirkuma līgumu ar /pers. H/, zinot par iepriekš ar SIA /Nosaukums B/ noslēgto pirkuma līgumu (par to pašu īpašumu), un vēstulē norādot, ka tādējādi viņi ir veikuši krāpnieciskas darbības lielā apmērā organizētā grupā, par ko ir paredzēta krimināltatbildība Krimināllikuma 177.panta trešajā daļā.

Apelācijas instances tiesa nepiekrīt apelācijas sūdzībā norādītajam, ka pirmās instances tiesas spriedumā būtu veikta nepareiza jēdzienu "viedoklis" un "ziņa" nošķiršana, tāpat nepiekrīt, ka atbildētāju rīcībā būtu bijusi pietiekama faktiskā bāze, lai, pēc atbildētāju pozīcijas - viedokļa formā paustu vēstulē norādīto.

Lemjot par goda un cieņas aizskāruma esamību un sekām, atbilstoši judikatūrā un tiesu praksē atzītajam, tiesai ir jānošķir jēdziens "ziņa" no jēdziena "viedoklis", jo fakti ir pakļauti patiesības pārbaudei un to pastāvēšana var tikt pierādīta. Turpretī viedoklis nav pakļauts patiesības pārbaudei. Tas atspoguļo personas subjektīvu vērtējumu par kādu personu, tās darbību vai kādu notikumu un nevar būt ne patiess, ne nepatiess (Tiesu prakse lietās par personas goda un cieņas civiltiesisko aizsardzību. 2003/2004. 16.lpp.).

Izšķirot strīdu par to, vai vēstulē norādītā, izplatītā informācija ir tās autoru viedoklis vai ziņa, ņemama vērā izteikuma forma, izteikumu vārdiskā izpausme, prasītāju norādītās nepatiesās ziņas vērtējot kontekstā ar visu pārējo vēstules saturu, vēstulē norādīto faktu patiesums, uz kuriem pamatoti izteikumi, vēstules autoru uzskatu pamatojums, tāpat ņemams vērā vēstules sastādīšanas un nosūtīšanas mērķis. Vērtējams arī tas, kā šādu vēstules tekstu uztver tās neitrāls lasītājs.

Vēstules autori savus apgalvojumus par prasītāju /pers. A/, /pers. B/ un SIA /Nosaukums D/rīcību pauduši kategoriskā formā, ko norāda minētās vēstules nosaukums "Par krāpšanu lielā apmērā organizētā grupā", vēstules tekstā kategoriskā veidā norādot, ka /pers. A/ un /pers. B/ ir veikuši krāpnieciskas darbības lielā apmērā organizētā grupā, par ko paredzēta Krimināltatbildība 177.panta trešajā daļā (citējot panta tekstu). Apgalvojumi par šādu šo personu rīcību balstīti uz nepierādītu, tātad nepatiesu faktu, ka jau pirms tam - 2012.gada sākumā attiecīgā zemesgabala /Nosaukums A/ pirkuma līgums noslēgts ar SIA /Nosaukums B/. Pirkuma līguma noslēgšana ir pierādāms fakts, kas konkrētajā gadījumā nav pierādīts. Atbildētāji nav pierādījuši fakta patiesumu tiktāl, lai to atzītu par pietiekamu pamatu vēstules autoru paustajiem faktiem un paustajiem personu vērtējumiem.

Novērtējot pirkuma līguma noslēgšanu, pirmkārt, ņemams vērā, ka Civillikuma 1483.pants prasa rakstisku līguma formu, kad tas jāieraksta zemes grāmatās. Nekustamā īpašuma atsavināšanas gadījumā rakstiska līguma forma nepieciešama, lai darījums tiktu ierakstīts zemesgrāmatās (Civillikuma 994.pants). SIA /Nosaukums B/ pirkuma līgums ar /pers. H/ rakstveidā nav noslēgts, par ko lietā nav strīda.

Atbildētāji nav arī vērsušies tiesā, lai pierādītu pirkuma līguma noslēgšanas faktu, lai gan vēstulē tas norādīts, un tas kādā citā tiesvedībā nav ticis risināts.

Lietā arī nav iegūti pierādījumi, kas apliecinātu abu līgumslēdzēju pušu saskaņotu gribas izpausmi, mutisku vienošanos par nekustamā īpašuma – zemesgabala /Nosaukums A/ pirkumu, kurā, kā norāda atbildētāji, kopējā nekustamā īpašuma pārdošanas cena noteikta 99288 LVL (141274,10 EUR), pusēm par to vienojoties, pārdevējam to akceptējot.

Apsverot jautājumu par pirkuma līguma noslēgšanas fakta ticamību, vēstules autoru apgalvojumu pamatojumu, ņemams vērā Civillikuma 1488.pantā paredzētais, ka gadījumā, kad likums prasības tiesību uz darījuma pamata un par tā izpildīšanu dara atkarīgu no tā rakstiskas formas, ja rakstisks akts nav sastādīts, jāievēro, ka darījumam, ko izpildījušas abas puses, ir tādas pašas sekas, kādas tam būtu, ja tas būtu uzrakstīts. Pirkuma līguma izpilde saistīta ar pārdotās lietas nodošanu pircējam un pircēja pienākuma samaksāt pirkuma maksu izpildi. Lietā nav pierādījumu, kas apliecinātu apgalvotā pirkuma līguma izpildi. Vēstules tekstā tās autori norādījuši, ka vēl 2012.gada oktobrī, tas ir, vairāk kā pusgadu pēc apgalvotā pirkuma līguma noslēgšanas, SIA /Nosaukums C/ zemi apsējusi ar /pers. H/, kurš tātad zemi nebija nodevis īpašuma valdījumā, un SIA /Nosaukums B/ piekrišanu. Nav iesniegti pierādījumi, ka pēc apgalvotā pirkuma līguma noslēgšanas pircējs būtu samaksājis pārdevējam pirkuma maksu par zemi.

Atbildētāji nav pierādījuši faktu par pirkuma līguma noslēgšanu, tāpat par abu līgumslēdzēju pušu panāktu mutvārdu vienošanos par nekustamā īpašuma – zemesgabala /Nosaukums A/ pirkumu, par ko norādīts strīdus vēstulē.

Šaubas par šādas vienošanās esamību pastiprina atbildētāju pirmās instances tiesas sēdē minētais no vēstules teksta atšķirīgais pirkuma līguma noslēgšanas datums, kas tiesas sēdē tika norādīts 2011.gadā (kas apelācijas sūdzībā nav apstrīdēts), nevis 2012.gada sākumā, kā norādīts vēstulē, fakts, ka vēl 2012.gada 10.martā /pers. H/ strīdus nekustamo īpašumu iznomājis SIA /Nosaukums C/, nomas līgumu noslēdzot tikai uz laiku līdz 2012.gada 10.septembrim (2.sēj.l.l.32-33), tāpat vēstulē norādītais, ka līgums nav izteikts rakstveidā, jo tā noformēšanu atlikt lūdzis /pers. H/, lai gan vēl pēc apgalvotā pirkuma līguma noslēgšanas parakstījis nomas līgumu, pēc tam izvairījies no jautājuma risināšanas.

No apelācijas instances tiesai kopā ar pretapelācijas sūdzību iesniegtā SIA /Nosaukums B/ prasības pieteikuma (2.sēj.l.l.186-195) izriet, ka tajā pausts SIA /Nosaukums B/ uzskats, ka ticis pagarināts 2009.gada 1.maijā noslēgtais zemes nomas līgums par zemesgabala /Nosaukums A/ nodošanu nomā SIA /Nosaukums B/ (nomas līgums - 2.sēj.l.l.29-31). Tāpat tajā norādīts, ka SIA /Nosaukums B/ ar iznomātāja piekrišanu nodevusi zemesgabalu lietošanā SIA /Nosaukums C/, 2012.gada 10.martā jau iznomātājs (/pers. H/) un apakšnomnieks (SIA /Nosaukums C/) noslēguši zemes nomas līgumu. Prasības pieteikuma prasījuma daļā SIA /Nosaukums B/ lūgusi atzīt 2009.gada 1.maija nomas līgumu par spēkā esošu un pagarinātu uz nenoteiktu laiku. Minētais norāda uz SIA /Nosaukums B/ uzskatu par nomas attiecību turpināšanu, un ir pretrunā ar strīdus vēstulē pausto, ka panākta vienošanās - noslēgts nekustamā īpašuma /Nosaukums A/ pirkuma līgums.

SIA /Nosaukums B/ atsaukusies uz to, ka atbildētājiem pirmās instances tiesā ticis liegts iesniegt pierādījumus, kas pamatotu viņu pozīciju par pirkuma līguma noslēgšanu, ka ir nepamatoti noraidīti lūgumi par rakstveida pierādījumu izprasīšanu un pievienošanu, liecinieku izsaukšanu. Šajā ziņā piebilstams, ka SIA /Nosaukums B/ pārstāve apelācijas instances tiesas sēdē neuzturēja iepriekš iesniegtos lūgumus par dokumentu izprasīšanu (2.sēj.l.l.125), liecinieku /pers. K/, /pers. J/, /pers. I/, /pers. P/ un citu liecinieku aicināšanu uz tiesas sēdi (2.sēj.l.l.151), līdz ar to attiecīgais jautājums par pierādījumu iesniegšanu pats par sevi atkrīt, jo apelācijas sūdzības iesniedzēja savas tiesības apelācijas instances tiesā nav mēģinājusi īstenot. Šajā ziņā norādāms, ka nevar arī uzskatīt par nepamatotu pirmās instances tiesas secināto, ka, izskatot lietu par goda un cieņas aizskārumu, kas nodarīts personām, apvainojot tās iepriekš noslēgta pirkuma līguma nelabticīgā neievērošanā, ignorēšanā, izdarot krimināli sodāmu nodarījumu, pirkuma līguma noslēgšanas faktu nevar pierādīt ar tikai vienas līgumslēdzējas puses apgalvojumiem, ar līgumslēdzējas puses un ar to saistītas, lietas iznākumā ieinteresētas juridiskās personas dalībnieku, valdes locekļu vai darbinieku liecībām, ņemot vērā pašu atbildētāju atzīto pirmās instances tiesā, ka otra iespējamā līgumslēdzēja puse - /pers. H/ noliegs līguma noslēgšanas faktu, kamdēļ viņš kā liecinieks nav nopratināms.

Kopā ar apelācijas sūdzību iesniegtie materiāli - mobilā telefona sarunu izdrukas, aicinājums /pers. H/ ierasties pie notāra pirkuma līguma parakstīšanai un notāra apliecinājums par līdzēju neierašanos pirkuma līguma noslēgšanai (2.sēj.l.l.142-149), pastāvot iepriekš norādītajiem apstākļiem, paši par sevi neapliecina strīdus vēstulē norādītā pirkuma līguma noslēgšanu.

Turklāt, kā jau minēts, prasība par pirkuma līguma atzīšanu par noslēgtu tiesā nav celta. SIA /Nosaukums B/ cēlusi prasību atzīt par pagarinātu iepriekš, 2009.gada 1.maijā, noslēgto nomas līgumu.

Atbildētāji norādījuši, ka nekustamais īpašums ilgstoši atradies to nomā, atbildētāji zemi apsaimniekojuši, tur ieguldījuši savus līdzekļus, nomas līgumos paredzētas nomnieka pirmpirkuma tiesības uz nekustamo īpašumu. Neapšaubot, ka vēstules autoru griba bijusi iegūt ilgstoši apsaimniekoto zemi īpašumā, neesot pierādījumiem par to, ka vienošanās par zemes pirkšanu ar tās īpašnieku ir panākta, šāda fakta apgalvojums nevar tikt atzīts par patiesu, uz šāda fakta pamatoti izteikumi nevar būt patiesi un tiesiski.

Tiesas kolēģija secina, ka civiltiesiskais strīds ir risināms tam paredzētā, likumā noteiktā kārtībā. Strīdus risināšana vēstules autoru izraudzītā veidā, nosūtot vēstules, kurās tiek paustas personu godu un cieņu aizskarošas ziņas, kas balstītas uz nepatiesiem faktiem, ar mērķi tādējādi ietekmēt strīda atrisināšanu viņiem labvēlīgā veidā, nav atbalstāma un pieļaujama rīcība, tā ir atzīstama par prettiesisku rīcību, kas radījusi goda un cieņas aizskārumu prasītājiem /pers. A/, /pers. B/, reputācijas aizskārumu SIA /Nosaukums A/ (agrāk – SIA /Nosaukums D/).

Vēstulē apgalvojuma formā norādīts, ka par pirkuma līguma faktu bijis zināms SIA /Nosaukums D/ (tagad – SIA /Nosaukums A/) valdei /pers. A/ un /pers. B/. Šajā sakarā norādāms, ka zināmi var būt tikai patiesi, reāli pastāvoši, tātad pierādāmi fakti. Fakts, ka 2012.gada sākumā noslēgts SIA /Nosaukums B/ pirkuma līgums ar /pers. H/ par zemes iegādi, nav pierādīts. Tātad par šādu pirkuma līguma esamību nevarēja būt zināms ne /pers. A/, ne arī /pers. B/.

Līdz ar to lietas iznākumu nevar ietekmēt kādu apstākļu analīze, vai /pers. A/, kura atbilstoši ierakstiem Komercreģistrā līdz 2012.gada 23.februārim bija SIA /Nosaukums B/ valdes locekle, varēja būt zināma šādas, atbildētāju ieskatā, it kā noslēgtas vienošanās esamība. Līdz ar to lietas iznākumu arī nevar ietekmēt līdz ar apelācijas sūdzību iesniegtie rēķini starp piegādātāju SIA /Nosaukums G/ un klientu SIA /Nosaukums C/ (2.sēj.l.l.129-141), par kuriem SIA /Nosaukums B/ norādījusi, ka tie, tās ieskatā, varētu pierādīt, ka /pers. A/ pildījusi ne tikai administratīvās funkcijas un saņēmusi atlīdzību caur šo /pers. A/ piederošu uzņēmumu. Attiecībā par /pers. B/,

kas bija 2012.gada 21.maijā dibinātās SIA /Nosaukums E/ valdes loceklis un 2012.gada 25.oktobrī SIA /Nosaukums E/ dibinātās SIA /Nosaukums D/ valdes loceklis, informētību par, atbildētāju ieskatā, iepriekš - 2011. vai 2012.gada sākumā noslēgtu vienošanos ar /pers. H/, vēstulē nav norādīts.

Atbildētāji minējuši, ka viņi pauduši tikai viedokli, ko norāda vārds tekstā "uzskatām". Minētajam argumentam nav pamata piekrist, ņemot vērā tiesu praksē atzīto, ka būtiskākā ir nevis izteikuma gramatiskā interpretācija vai tas, ka izteikums pausts apgalvojuma vai pieņēmuma formā, bet publikācijas vai izteikumu kopējais konteksts (Tiesu prakse lietās par personas goda un cieņas civiltiesisko aizsardzību. 2003/2004).

Dokumenta saturs, izteikumu daba vērtējama saistībā ar dokumenta nosaukumu "Par krāpšanu lielā apmērā organizētā grupā", kurā jau kā neapšaubīts norādīts noticis krāpšanas fakts, tātad ziņa.

Tiesas kolēģija vērtē, ka norādei "uzskatām" atsevišķu rindkopu sākumā nav nozīmes, pausto informāciju par krimināInozieguma izdarīšanu vērtējot kopsakarā ar vēstules nosaukumu un teksta saturu, tā atzīstama par ziņu goda un cieņas aizskāruma izpratnē. Ņemams vērā, ka arī konkrēta krimināli sodāma rīcība, kas tiek piedēvēta konkrētām personām, ir pierādāma, apgalvojums par nozieguma izdarīšanu ir patiesības pārbaudei pakļaujams fakts. Šajā gadījumā prasītāju izdarīts noziegums nav pierādīts. Tiesas kolēģija līdz ar to nepiekrīt apelācijas sūdzībā paustajam viedoklim, ka dokumenta nosaukums satur tikai abstrakcijas pazīmes, ka tā būtu tikai informācija.

Vērtējot visas vēstules kontekstu, secināms, ka kategoriskā formā apgalvojot, ka konkrētas personas veikušas nepierādītas darbības, turklāt kvalificējot tās kā šo personu veiktu krāpniecisku darbību lielā apmērā, noziegumu, kas izdarīts organizētā grupā, par ko paredzēta kriminālatbildība, tā ir vērtējama kā ziņa, ar ko ir aizskarts personu gods un arī cieņa.

Tiesa ņem vērā arī vēstules sastādīšanas un nosūtīšanas nepārprotamo mērķi panākt vēstules autoriem neizdevīga, viņu interesēm neatbilstoša pirkuma līguma atcelšanu, kas nepārprotami un tieši izriet no vēstules satura. Vēstule nosūtīta Dānijas vēstniecībai Latvijā, tāpat Latvijas vēstniecībai Ukrainā. No lietā esošajiem dokumentiem secināms, ka /pers. A/ ir Dānijas Tirdzniecības palātas Latvijā valdes locekle, ka viņas uzņēmums SIA /Nosaukums G/ sniedz grāmatvedības, juridiskos, projektu attīstīšanas pakalpojumus Dānijas pavalstniekiem, lauksaimniekiem, kas netiek apšaubīts. /pers. B/ un /pers. C/ ir Ukrainas pavalstnieki, un vēstulē no tā satura izriet, ka pēc kriminālprocesa ierosināšanas šiem Ukrainas pilsoņiem turpmāk tiks liegta iespēja jebkādā veidā iebraukt Šengenas valstu teritorijā. Vēstules nosūtīšana ar konkrētajiem darījumiem nesaistītām personām, kuru kompetencē atbilstoši tām nodotām funkcijām pats par sevi neietilpst veikt lietas apstākļu noskaidrošanu un vēstulē norādīto personu darbības tiesiskuma izvērtēšanu - vēstniecībām ar nolūku panākt vēstules autoriem vēlamās sekas - nevēlama pirkuma līguma atcelšanu, tai esot sastādītai tādā izteiksmes formā, kas vēstules adresātiem liktu apšaubīt vēstulē norādīto personu godprātību, labticību, uzticamību uzņēmējdarbības jomā, vērtējama kā šo personu goda un cieņu aizskaroša rīcība. No strīdus vēstules satura nekādā ziņā neizriet, ka tajā vēstules autori būtu lūguši vai izteikuši varbūtību par konsulārās palīdzības saņemšanu nākotnē, kā tas nepamatoti minēts apelācijas sūdzībā.

Tiesas kolēģija arī nepiekrīt apelācijas sūdzībā minētajam, ka pirmās instances tiesa būtu sagrozījusi un nepareizi novērtējusi Latvijas Universitātes Psiholoģijas un Mākslas fakultātes docentu Dr.psych. /pers. M/ un Dr.psych. /pers. N/ atzinumu par atbildētāju iesniegtā vēstules teksta empīrisko un teorētisko analīzi (2.sēj.l.l.13-18). Šajā sakarā norādāms, ka analīzes atzinumā dots slēdziens, ka, balstoties uz literatūras analīzi un empīrisko teksta uztveres pārbaudi, daļu no teksta var vērtēt kā faktoloģiskus izteikumus, daļu kā viedokli saturošus izteikumus, savukārt pēdējo teikumu kā faktoloģisku izteikumu par rīcības nodomu.

Tiesas kolēģijas ieskatā, minētais atzinums un tajā ietvertais secinājums nepierāda atbildētāju iebildumus par prasības nepamatotību. Pārbaudei nodots tikai vēstules teksta fragments, turklāt arī tikai fragmenti no prasības pieteikumā kā godu un cieņu aizskaroša teksta, kamdēļ pētījuma veicējas nevarēja pārbaudīt izteikumu kopējo kontekstu.

Ievērojot visus iepriekš minētos argumentus to kopumā, tiesas kolēģija atzīst, ka atsaucamās ziņas nav vērtējamas kā viedoklis, kuram turklāt būtu bijusi konkrētajos apstākļos pietiekoša faktoloģiskā bāze.

Apelācijas instances tiesai nav arī pamata vērtēt, ka attiecīgās, strīdus vēstulē iekļautās godu un cieņu un reputāciju aizskarošās ziņas nebūtu tikušas izplatītas.

Atbilstoši tiesību teorijā norādītajam ar godu un cieņu aizskarošu ziņu izplatīšanu saprotama to paziņošana nenoteiktam personu lokam (Civillikuma komentāri. Saistību tiesības. Prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcija. Rīga. 1998. 635.lpp.).

Ņemot vērā vēstules adresātu uzskaitījumu, personas, kurām atbildētāji dokumentu nosūtījuši, secināms, ka dokumenta nosūtīšana arī konkrētam adresātu lokam šajā gadījumā liecina par dokumenta izplatīšanu. Tiesas kolēģija analogi pirmās instances tiesai atzīst, ka dokumenta izplatīšana ir tā nosūtīšana Dānijas vēstniecībai Latvijas Republikā un Latvijas vēstniecībai Ukrainā jeb institūcijām, kuras pilda diplomātisku, konsulāru, valsti reprezentējošu funkciju, cita starpā veicina uzņēmēju biznesa kontaktu, tāpat sabiedrisko kontaktu veidošanos. Dokuments nosūtīts iestādēm, kuru funkcijas nav saistītas ar uzņēmumu un fizisku personu savstarpēju civiltiesisku strīdu risināšanu vai personu krimināltiesiska rakstura pārkāpumu izvērtēšanu, kuras tādejādi nevar tieši ietekmēt konkrētā strīda izšķiršanu. Tiesa ņem vērā, ka vēstniecība ir iestāde, kurai adresētu vēstuli var izlasīt un ar tajā minēto informāciju iepazīties nenoteikts darbinieku vai arī, nepastāvot informācijas izpaušanas ierobežojumiem, vēl plašāks personu loks. Tiesas kolēģijas ieskatā, jēdziena "dokumenta izplatīšana" saturs nav atkarīgs no tā, cik darbinieku atrodas darba attiecībās, strādā attiecīgajās vietniecībās, uz ko pieminēts apelācijas sūdzībā, norādot, ka attiecīgo darbinieku skaits ir neliels. Ņemot vērā vēstniecībām noteiktās funkcijas, tajā skaitā sekmēt valstu sadarbību, biznesa un sabiedrisko kontaktu veidošanos, šādu nepatiesu, godu un cieņu, reputāciju aizskarošu ziņu izplatīšana, nosūtot attiecīgajām iestādēm – vēstniecībām, tieši vai netieši var mazināt ar vēstniecību starpniecību veicināto biznesa un sabiedrisko kontaktu veidošanu un/vai uzturēšanu.

Lai gan apelācijas sūdzībā norādīts, ka strīdus vēstule Latvijas Republikas vēstniecībā Ukrainā nav saņemta, taču apelācijas instances tiesai izprasot attiecīgu informāciju (pieprasījums - 3.sēj.l.l.16), saņemta Latvijas Republikas vēstniecības Ukrainā atbilde (3.sēj.l.l.20) ar apstiprinājumu, ka attiecīgā vēstule vēstniecībā ir saņemta. Minēto vēstniecības atbildi, kas sniegta, pārbaudot dokumentu arhīvu, tiesas kolēģijai nav pamata apšaubīt, un līdz ar to nav iemesla uzskatīt, ka strīdus vēstule ar tajā iekļautajām ziņām šajā vēstniecībā nebūtu nonākusi.

Tiesas kolēģijai nav nekāda iemesla uzskatīt, ka strīdus vēstule būtu nosūtīta Dānijas vēstniecībai, lai informētu par Dānijas pavalstniekiem /pers. K/ un /pers. J/ piederošu uzņēmumu problēmu, turpmāk atvieglojot konsulārās palīdzības saņemšanu, un ka tādejādi šī vēstule būtu atzīstama par Dānijas pavalstnieku komunikāciju ar savu vēstniecību. Minētais apgalvojums no vēstules nekādā veidā nav secināms. Kā jau iepriekš norādīts, no vēstules satura nepārprotami izriet mērķis vēstules autoriem neizdevīga, viņu interesēm

neatbilstoša pirkuma līguma atcelšana, t.i., vēstulē pieprasot 2012.gada 16.novembra pirkuma līguma atcelšanu.

Tiesas kolēģija atzīst, ka par goda un cieņu aizskarošu ziņu izplatīšanu šajā gadījumā nav atzīstama vēstules nosūtīšana apšaubītā darījuma slēdzējiem, pircējam un ar to saistītiem uzņēmumiem, to valdei, ņemot vērā vēstules mērķi panākt, tās autoru ieskatā, esoša strīda atrisināšanu, panākt pirkuma līguma atcelšanu, kas tieši izriet no vēstules satura.

Šajā ziņā apelācijas instance tiesa savukārt nepiekrīt pretapelācijas sūdzībā norādītajiem motīviem par to, ka vēstules mērķis bijis nevis panākt neizdevīga līguma atcelšanu, bet pēc iespējas plašākam personu lokam darīt zināmus godu un cieņu aizskarošos, nepatiesos faktus par prasītājiem, graut prasītāju reputāciju, tādejādi cenšoties izstumt no tirgus (lauksaimniecības zemju iegāde un apsaimniekošana) konkurentus. Tiesas kolēģijas ieskatā, primāri vērtējams vēstules saturs, kas vērsts uz pieprasījumu par 2012.gada 16.novembra pirkuma līguma atcelšanu. Tāpat, tiesas kolēģijas ieskatā, ja atbildētāju mērķis būtu tik plašs, kā tas norādīts apelācijas sūdzībā, tādā gadījumā loģiski būtu iesaistāms vēl plašāks adresātu loks, iespējams arī masu saziņas līdzekļi. Līdz ar to tiesas kolēģija uzskata, ka arī pārējie pretapelācijas sūdzībā norādītie apsvērumi šajā aspektā nedod pamatu pretapelācijas sūdzībā paustajam viedoklim.

Tomēr, kā jau iepriekš minēts, strīdus dokumenta ar tā jau iepriekš analizēto saturu izplatīšana - nosūtīšana Dānijas vēstniecībai Latvijas Republikā un Latvijas vēstniecībai Ukrainā atzīstama par fizisko personu godu un cieņu, juridiskās personas reputāciju aizskarošu ziņu izplatīšanu.

Novērtējot, tieši kādas ziņas atzīstams par godu un cieņu, reputāciju aizskarošām, secināms, ka nav pamata par tādām atzīt vēstulē norādīto, ka "SIA /Nosaukums D/ nevar tikt uzskatīta par labticīgu ieguvēju, jo tās valde, kā arī /pers. H/ zināja par iepriekš ar SIA /Nosaukums B/ noslēgto darījumu", tāpat vēstulē norādīto, ka "SIA "/Nosaukums B/ vērsīsies ar iesniegumu tiesībsargājošās iestādēs, tajā skaitā Valsts policijā, Finanšu un ekonomisko noziegumu izmeklēšanas prokuratūrā, par kriminālprocesa uzsākšanu pret /pers. H/, /pers. A/, /pers. B/, SIA /Nosaukums D/un /pers. C/ par krāpšanu lielā apmērā organizētā grupā". Minētās norādes, kas ietvertas vēstulē, prasītāji lūdz atzīt par godu un cieņu aizskarošām ziņām papildus tām, kas atzītas ar pirmās instances tiesas spriedumu.

Tiesas kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas paustajam viedoklim, ka publiskota uzskata paušana par to, ka kāda persona nav rīkojusies labticīgi, noslēdzot apšaubāmus darījumus, pati par sevi nav vērtējama kā nepatiesa, personas godu un cieņu, reputāciju aizskaroša ziņa, pat ja iepriekšminētā civiltiesiskā strīda atrisināšanas gadījumā šis uzskats izrādītos kļūdains, izrādītos apgalvojuma izteicēja faktisko un juridisko apstākļu nepareizas izpratnes rezultāts. Tiesas kolēģija uzskata, ka šajā gadījumā rīcības "labā ticībā" (labticīgs ieguvējs) jēdziens ir attiecīgās personas vērtējuma jautājums, nevis fakts, un attiecīgais teikums nav uzskatāms kā nepatiesa, personas godu un cieņu aizskaroša ziņa.

Tiesas kolēģija arī secina, ka par nepatiesu ziņu, kas aizskar personas godu, cieņu, reputāciju, nav atzīstams personas publiski pausts apgalvojums, ka tā strīdus jautājuma risināšanai vērsīsies tiesībsargājošās iestādes jeb izmantos likumā noteiktos savu tiesību un interešu aizsardzībai atļautos līdzekļus, pat ja persona tos tomēr izšķiras neizmantot. Lai gan lietā nav strīda starp pusēm, ka SIA /Nosaukums B/ tomēr policijas vai prokuratūras iestādēs vēlāk nav vērsusies, tomēr šāda nodoma deklarēšana pati par sevi nav vērtējama kā godu un cieņu aizskaroša ziņa.

Ņemot vērā norādīto, tiesas kolēģija nepiekrīt pretapelācijas sūdzībā norādītajiem argumentiem šajā aspektā, kas saistīti ar pārējo vēstules tekstu un tiesas konstatētajām godu un cieņu aizskarošajām ziņām un tiesas konstatētajiem faktiem.

Apelācijas instances tiesa atzīst, ka par godu un cieņu, reputāciju aizskarošu ziņu atzīstams arī vēstules virsraksts "Par krāpšanu lielā apmērā organizētā grupā". Pirmās instances tiesa šajā daļā precīzu vērtējumu nav devusi, lai gan tas lūgts prasības pieteikuma lūguma daļā. Tomēr, kā jau iepriekš teikts, minētais virsraksts ir sniegts kategoriskā formā, tieši norādot par izdarītu noziedzīgu nodarījumu, kas nav pierādīts. Līdz ar to tiesas kolēģija atzīst, ka par godu un cieņu, reputāciju aizskarošu ziņu līdz ar pirmās instances tiesas norādīto atzīstams arī vēstules virsraksts.

Tiesas kolēģija atzīst, ka, paužot iepriekš norādītās ziņas, kas ietvertas 2012.gada 3.decembrī SIA /Nosaukums B/ un SIA "/Nosaukums C/ sastādītā dokumentā - t.i., par faktu, ka SIA /Nosaukums D/ (tagad nosaukums SIA /Nosaukums A/), tās valdei /pers. B/ un /pers. A/ (tagad - Branta), noslēdzot 2012.gada 16.novembra pirkuma līgumu, bija zināms, ka 2012.gada sākumā /pers. H/ nekustamo īpašumu /Nosaukums A/ pārdevis SIA "/Nosaukums B/, un ka tādejādi /pers. B/ un /pers. A/ ir veikuši krāpnieciskas darbības lielā apmērā organizētā grupā, kā arī ziņu ar šī dokumenta nosaukumu "Par krāpšanu lielā apmērā organizētā grupā", ir aizskarts fizisko personu /pers. A/ un /pers. B/ gods un cieņa, aizskarta juridiskas personas SIA /Nosaukums A/ reputācija.

Kā jau minēts, strīdus risināšana vēstules autoru izraudzītā veidā, nosūtot vēstules, kurās tiek paustas personu godu un cieņu aizskarošas ziņas, kas balstītas uz nepatiesiem faktiem, ar mērķi tādējādi ietekmēt strīda atrisināšanu viņiem labvēlīgā veidā, nav atbalstāma un pieļaujama rīcība.

Apelācijas instances tiesa, pretēji apelācijas sūdzībā minētajam, neuzskata, ka /pers. A/ un /pers. B/ nebūtu bijušas subjektīvās tiesības celt prasību tiesā.

Apelācijas sūdzības iesniedzēja šajā aspektā atsaukusies uz Komerclikumā paredzēto regulējumu, kopsavilkumā secinot, ka sabiedrības valde pilda tostarp pārstāvības funkcijas, bet valdes locekļi ir uzskatāmi par sabiedrības likumiskajiem pārstāvjiem. Valde un sabiedrība ir nošķirami tiesību subjekti, kuriem piemīt dažāda satura tiesību apjoms. Dokumenta saturs ir vērsts uz darbībām, kuras ir attiecināmas un ir saistošas tikai juridiskajai personai SIA /Nosaukums D/ (tagad – SIA /Nosaukums A/), tātad apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskatījusi, ka prasītājiem /pers. A/ un /pers. B/ nav bijušas subjektīvas tiesības celt prasību tiesā.

Šajā sakarā tiesas kolēģija secina, ka šāds viedoklis nav pamatots, jo juridiskās personas valdē darbojas konkrētas fiziskas personas, kurām ir savs aizsargājams gods un cieņa, kas saglabājas, pildot dienesta pienākumus, kā arī vēstulē norādīts tieši par konkrētām fiziskām personām, par to it kā to izdarītu noziedzīgu nodarījumu saskaņā ar Krimināllikuma 177.pantu.

Civillikuma 2352.[1] panta pirmajā daļā paredzēts, ka katram ir tiesības prasīt tiesas ceļā atsaukt ziņas, kas aizskar viņa godu un cieņu, ja šādu ziņu izplatītājs nepierāda, ka tās atbilst patiesībai. No šī panta otrās daļas izriet, ka ja personas godu un cieņu aizskarošās ziņas ietvertas dokumentā, šāds dokuments jāapmaina. Citos gadījumos atsaukšanas kārtību nosaka tiesa.

Apelācijas instances tiesa neuzskata, ka, izšķirot konkrēto strīdu, būtu piemērojams Dānijas Karalistes likums. Apelācijas sūdzībā šajā ziņā minēta atsauce uz Civillikuma 20.pantu un 1961.gada 18.aprīļa Vīnes konvencijas par diplomātiskajiem sakariem 20.pantu un 22.panta pirmo daļu, tādejādi uzskatot, ka Dānijas Karalistes vēstniecību un tās telpas nevar uzskatīt par Latvijas Republikas

teritoriju. Tiesas kolēģija secina, ka pirmās instances tiesā šādi argumenti nav izvirzīti, tāpat nav iesniegti pierādījumi, ka vēstniecības teritorija nav uzskatāma par Latvijas Republikas teritoriju, jo no šīs konvencijas tas pats par sevi neizriet, kā arī nav norādīts par kādu konkrētu piemērojamu Dānijas Karalistes likumu.

Apelācijas instances tiesa vērtē, ka, konstatējot nepatiesu, personu godu un cieņu aizskarošu ziņu saturošu dokumentu nosūtīšanu adresātiem Dānijas vēstniecībai Latvijā un Latvijas vēstniecībai Ukrainā, šie dokumenti ir jāatsauc. Kārtība, kādā jānotiek ziņu atsaukšanai šajā lietā, nosakāma, vēstules autoriem uzliekot par pienākumu nosūtīt minētajiem adresātiem dokumentu, ar kuru tiek atsaukta visa vēstule jeb viss dokuments, kurš cita starpā satur arī nepatiesas, jo nepierādītas, ziņas.

Tiesas kolēģija vērtē, ka reāli nav pamatoti noteikt citādu dokumenta atsaukšanas kārtību. Pretējā gadījumā, uzliekot par pienākumu atsaukt kādas teksta daļas, tā izpildes galarezultāts būtu neskaidrs, nesaprotams. Turklāt tiesa vērtē visu dokumenta tekstu, kurā arī citās rindkopās norādītas ziņas par pirkuma līguma noslēgšanu 2012.gada sākumā, kuru kā nepierādītu faktu, uz kuru pamata izdarīti apgalvojumi par krimināli sodāmu nodarījumu izdarīšanu, šajā procesā atzīst tiesa.

Tiesas kolēģija neuzskata, ka visa dokumenta atsaukšanas pienākuma uzlikšana atbildētājiem kādā mērā aizskartu viņu tiesības uz vārda brīvību, tiesības uz brīvību paust savu viedokli. Atbildētājiem ir tiesības informēt sabiedrību, tajā skaitā vēstniecības, ja viņi to uzskata par nepieciešamu, par patiesiem, pierādāmiem faktiem, izsakot savu vērtējumu un viedokli par tiem formā, kas neaizskar informācijā norādīto personu godu un cieņu, nemazina viņu reputāciju.

Apelācijas instances tiesa arī secina, ka, pretēji apelācijas sūdzībā minētajam, uzliekot par pienākumu atbildētājiem atsaukt dokumentu, nav uzskatāms, ka būtu nepareizi iztulkots Civillikuma 2352.^{1} pants vai pārkāptas prasījuma robežas, kas norādīts Civilprocesa likuma 192.pantā.

Prasības pieteikumā norādīts prasītāju prasījums uzlikt par pienākumu atbildētājiem apmainīt dokumentu, t.i., nosūtīt dokumenta adresātiem un dokumenta kopiju adresātiem jaunu dokumentu un tā kopijas, ar kuru tiek atsauktas nepatiesas prasītāju godu un cieņu aizskarošas ziņas. Sprieduma motīvu daļā norādītais ir atbilstošs prasījumam, nepārkāpj Civilprocesa likuma 192.panta un Civillikuma 2352.^{1} panta nosacījumus. Konkrētajā gadījumā ar jauna dokumenta nosūtīšanu tiek atsaukts iepriekš nosūtītais dokuments, kas, tiesas ieskatā, nav pretrunā ar Civillikuma 2352.^{1} pantā norādīto par dokumenta apmainīšanu.

Tā kā tiesas kolēģija ar dokumenta izplatīšanu atzinusi to nosūtīšanu Latvijas Republikas vēstniecībai Ukrainā un Dānijas Karalistes vēstniecībai Latvijā, līdz ar to nav arī pamata uzlikt atbildētājiem par pienākumu nosūtīt dokumenta atsaukumu vēl citiem adresātiem.

Latvijas Republikas Satversmes 92.panta trešajā teikumā noteikts, ka nepamatota tiesību aizskāruma gadījumā ikvienam ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu.

Civillikuma 2352.^{1} pants paredz dot atlīdzību (mantisku kompensāciju), kuras apmēru nosaka tiesa, ja kāds prettiesiski aizskar personas godu un cieņu.

Tiesību teorijā norādīts, ka atbildībai par kaitējumu ir tie paši priekšnoteikumi, kādi tie ir atbildībai par līgumu nepildīšanu vai nepienācīgu pildīšanu, vai precīzāk, civiltiesiskajai atbildībai vispār. Tie ir prettiesiska rīcība, kaitējuma esamība un cēloniskais sakars starp prettiesisko rīcību un kaitējumu (K.Torgāns. Saistību tiesības. II daļa. TNA. 2008. 271.lpp.).

Tiesas ieskatā, ir pierādīta vēstules autoru prettiesiska rīcība, izplatot prasītāju godu un cieņu aizskarošas ziņas. Ir pierādīta kaitējuma esamība - goda un cieņas aizskārums. Ir pierādīts cēloniskais sakars - goda un cieņas aizskārums sakarā ar vēstulē paustajām nepatiesajām ziņām, kas nodarīts vēstules autoru prettiesiskas rīcības dēļ, dokumentu izplatot.

Kaitējuma apmērs, pretēji atbildētāju norādītajam, šajā gadījumā nav jāpierāda, to, vadoties no lietā noskaidrotajiem apstākļiem, nosaka tiesa.

Augstākās tiesas Plēnuma 1993.gada 25.oktobra lēmuma Nr.3 "Par tiesu praksi lietās par personu goda un cieņu aizskarošu ziņu atsaukšanu" 7.punkta otrajā daļā izskaidrots, ka iespējamie kritēriji, kas ņemami vērā, nosakot mantiskās kompensācijas apmēru, ir nepatiesu, godu un cieņu aizskarošu ziņu izplatīšanas publiskums, plašums, šā aizskāruma smagums attiecībā uz personu, sekas, ko radījusi godu un cieņu aizskarošu ziņu izplatīšana, pušu personība un citi apstākļi.

Tiesas kolēģija, nosakot mantiskās kompensācijas apjomu, atzīst, ka, piemērojot Civillikuma 5.panta nosacījumu, tiesai jautājumu izspriežot pēc tās ieskata, jāvadās pēc taisnības apziņas un taisnīguma principa. Vienlaikus piespriestai summai kā preventīvai jāattur atbildētājs no līdzīga pārkāpuma izdarīšanas, un, ievērojot atbildētāja iespējas, cietušā samierināšanai jādod pienācīga atlīdzība.

Apelācijas instances tiesa secina, ka mantiskā kompensācija piedzenama no atbildētājiem SIA /Nosaukums B/ un SIA "/Nosaukums C/, kuri atzīstami par vēstules autoriem, kuru vārdā parakstīta izplatītā vēstule. Apelācijas instances tiesa atzīst, ka atlīdzība piedzenama no abiem atbildētājiem līdzīgās daļās, jo atbildētāji nav norādījuši uz kādu apsvērumu, kas ļautu nošķirt abu juridisko personu atbildības apmēru un par to nav norādīts arī apelācijas sūdzībā.

Tomēr nepiekrītot pirmās instances tiesas secinātajam, tiesas kolēģija secina, ka par labu prasītājiem kompensācija piedzenama vienādā apmērā, ko cita starpā apelācijas sūdzībā norādījuši arī prasītāji, neizdalot, ka kādam no prasītājiem viņa gods un cieņa būtu aizskarts lielākā mērā nekā otram. No lietas materiāliem neizriet, ka kādam no prasītājiem ar atbildētāju pieļauto tiesību aizskārumu cēlies kāds mantiskā izteiksmē pierādāms zaudējums, arī spriedumā aplūkotajā 2012.gada 3.decembra vēstulē "Par krāpšanu lielā apmērā organizētā grupā" nepamatoti apgalvots par viņiem abiem, ka viņi ir veikuši krāpnieciskas darbības lielā apmērā organizētā grupā.

Novērtējot piedzenamās kompensācijas apmēru, tiesas kolēģija atzīst, ka tā piedzenama par labu katram no prasītājiem - /pers. A/ un /pers. B/ pa 400 EUR no katra atbildētāja SIA /Nosaukums B/ un SIA "/Nosaukums C/.

Šādu kompensācijas apmēru tiesas kolēģija atzīst par taisnīgu un samērīgu, atbilstošu nodarītajam kaitējumam, ņemot vērā jau iepriekš norādītos principus, konkrēto aizskāruma smagumu, tiesas spriedumā norādīto vēstules mērķi un to, ka vēstule nav izplatīta pārāk plaši, bet gan konkrētiem adresātiem, arī to, ka nav pierādījumu, ka kādam no prasītājiem ar atbildētāju pieļauto tiesību aizskārumu cēlies kāds mantiskā izteiksmē pierādāms zaudējums.

Tajā pašā laikā ņemams vērā, ka atbildētāji ir juridiskas personas, kas veic uzņēmējdarbību, tātad nav pamata kaitējuma kompensāciju noteikt mazāku. Nav izteikti argumenti, ka jau pirmās instances tiesas noteikto atlīdzības apmēru atbildētāji nespētu samaksāt. Tāpat atbildības noteikšanai, maksājot kompensācijas, ir ņemama vērā preventīvā funkcija, lai atturētu personas no līdzīgas darbības turpmāk, atturētu no nepierādītas informācijas izplatīšanas, kas aizskar iesaistīto personu godu un cieņu, ja civiltiesisku strīdu risināšanai likumā paredzēti citi līdzekļi. Tajā pašā laikā, kā jau norādīts spriedumā iepriekš, nav apšaubāms prasītāju goda un cieņas

aizskārums. Tāpat lietā nav strīda, ka /pers. A/ bija arī Dānijas Tirdzniecības palātas Latvijā valdes locekle, /pers. B/ ir Ukrainas pilsonis, un kā personai, kurai ir uzņēmējdarbība Latvijā un nepieciešamība šķērsot valsts robežu. Nav iemesla apšaubīt, ka šīm personām, zinot, ka attiecīgām vēstniecībām paziņots par viņu it kā krāpnieciskām darbībām, radušies pārdzīvojumi.

No Augstākās tiesas Senāta 2010.gada 9.jūnija sprieduma lietā Nr.SKC-156/2010 izriet, ka sakarā ar godu un cieņu aizskarošu ziņu izplatīšanu presē par labu vienam prasītājam noteikta kaitējuma kompensācija 600 LVL (853,72 EUR), no Augstākās tiesas Senāta 2009.gada 2.jūnija rīcības sēdes lēmuma lietā Nr.SKC-708/2009 izriet, ka atteikts ierosināt kasācijas tiesvedību par godu un cieņu aizskarošu ziņu izplatīšanu presē, kur vienam prasītājam par labu piedzīts 500 LVL (711,44 EUR).

Minētajās lietās noteiktais kompensācijas apmērs ir aptuveni samērojams ar vienam prasītājam noteiktās kompensācijas apmēru šajā lietā no abiem atbildētājiem. Iepriekš minētajos nolēmumos godu un cieņu aizskarošu ziņu izplatīšana notikusi presē, tomēr, ņemot vērā iepriekš šajā spriedumā norādītos apstākļus, tostarp atbildētāju iespējas kompensācijas samaksai, preventīvo funkciju, apelācijas instances tiesa vērtē, ka noteiktais kompensācijas apmērs konkrētajos apstākļos ir objektīvs un samērīgs.

Apelācijas instances tiesa atzīst, ka noraidāma /pers. C/ prasība pret visiem atbildētajiem.

/pers. C/ vārds pieminēts tikai strīdus vēstules daļā, kur paziņots par atbildētāju nodomu vērsties tiesībsargājošās iestādēs par kriminālprocesa uzsākšanu, tāpat arī vēstules daļā, ka līdz ar to /pers. C/ tiks liegta iespēja jebkādā veidā iebraukt Šengenas valstu teritorijā. Minētās norādes tiesa nav atzinusi par godu un cieņu aizskarošām ziņām, līdz ar to tiesa /pers. C/ goda un cieņas aizskārumu nekonstatē. Pirmās instances tiesa pamatoti norādījusi, ka, lai arī šāda satura nodoma paušana, kas saistīta ar iespējamu noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, nav patīkama personai, kuras vārds tajā minēts, nodoma paušana izmantot tiesisku ceļu savu interešu aizstāvībai pati par sevi nevar tikt atzīta par nepatiesas ziņas izplatīšanu, kuras rezultātā rodas prasītāja norādītās sekas pat tad, ja šis nodoms netiek realizēts, pat tad, ja tā realizācijas rezultātā nodoma paudēja aizdomas neapstiprinās. Vadoties no teiktā, pret apelācijas sūdzībā minētie argumenti nerada pamatu /pers. C/ prasības apmierināšanai.

Tāpat tiesas kolēģija atzīst, ka noraidāma prasība daļā pret atbildētāju /pers. G/.

Lietā nav strīda, ka /pers. G/ sastādījis vēstules tekstu. Tajā pašā laikā lietā nav arī domstarpību starp pusēm, ka vēstules tekstu viņš sastādījis, kā arī parakstījis kā SIA /Nosaukums B/ un SIA "/Nosaukums C/ pārstāvis. Vēstules tekstā /pers. G/ norādīts kā šo sabiedrību pilnvarotais pārstāvis, vēstulei pievienotas pilnvaras, kā arī viņš parakstījies kā zvērināts advokāts.

Tādejādi secināms, ka /pers. G/ darbojies nevis savās personiskajās interesēs, bet pildot ar pilnvarojumu dotu uzdevumu, sastādot un nosūtot dokumentus, pamatojoties uz viņam sniegtu informāciju.

Civillikuma 2289.pantā paredzēts, ka ar pilnvarojuma līgumu pilnvarnieks uzņemas izpildīt otrai pusei zināmu uzdevumu, bet pilnvaras devējs apņemas pilnvarnieka rīcību atzīt sev par saistošu. Civillikuma 2294.pants noteic, ka līdzēju attiecības pret trešajām personām nosakāmas pēc vispārējiem noteikumiem par vietniecību. Savukārt Civillikuma 1515.pants noteic, ka, darbojoties atklāti kā otra vietnieks, nepārkāpjot savas varas robežas, līgums pienākumu un tiesību ziņā saista tieši pašu atvietojamo.

Minētais attiecināms uz jebkuru pārstāvja darbību, rīcību, kas rada kādas tiesiskas sekas, pārstāvot pilnvardevēju.

Turklāt /pers. G/, veicot atbildētāju uzņēmumu pārstāvību, darbojies kā zvērināts advokāts, ko apstiprina norāde vēstulē, kā arī uzrādītais orderis pirmās instances tiesas sēdē, tiesas sēdes protokolā fiksējot, ka uzrādīts orderis Nr.53403 par juridiskās palīdzības sniegšanu SIA /Nosaukums C/ un SIA "/Nosaukums B/ no 2012.gada 2.novembra.

Līdz ar to, ņemot vērā iepriekš norādītās Civillikuma normas, kas regulē pārstāvamo personu atbildību pret trešajām personām, prasība pret /pers. G/ ir noraidāma.

Pretapelācijas sūdzībā norādītie argumenti, salīdzinot /pers. G/ statusu ar žurnālista statusu prasībās par goda un cieņas aizskaršanu, nav pamatoti, jo konkrētā situācija nav salīdzināma ar žurnālista statusu. Tāpat tiesas kolēģija neatzīst, ka prasība būtu apmierināma, uzskatot, ka /pers. G/ vajadzējis novērtēt faktisko pierādījumu bāzi pirms vēstules sastādīšanas, jo, kā jau norādīts, viņš darbojies kā šo sabiedrību pārstāvis, bet nevis savās personīgās interesēs. Lai gan prasītāji apšaubījuši arī /pers. G/ advokāta statusu, uzskatot, ka viņš nav bijis tiesīgs izrakstīt orderi (sakarā ar to, ka nav noslēdzis rakstveida vienošanos), tomēr jau iepriekš minētais nedod nekādu pamatu prasības apmierināšanai pret /pers. G/, jo nav jau šaubu, ka viņš darbojies kā atbildētāju pārstāvis, un apstāklis par to, vai viņš bijis tiesīgs izrakstīt advokāta orderi, neko negroza lietas iznākumā pēc būtības.

Apelācijas sūdzībā SIA /Nosaukums B/ norādījusi vairākus, tās ieskatā, pirmās instances tiesas it kā pieļautus procesuālus pārkāpumus.

Tā, apelācijas sūdzības iesniedzēja minējusi, ka nepamatoti noraidīts lūgums par /pers. H/ un SIA /Nosaukums G/ kā trešo personu pieaicināšanu lietā, un tādēļ spriedums būtu atceļams un lieta nododama jaunai izskatīšanai.

Civilprocesa likuma 427.panta pirmās daļas 4.punkts, uz kuru pamatojusies SIA /Nosaukums B/, nosaka, ka apelācijas instances tiesa neatkarīgi no apelācijas sūdzības motīviem ar lēmumu atceļ pirmās instances tiesas spriedumu un nosūta lietu jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā, ja apelācijas instances tiesa konstatē, ka tiesas spriedums piešķir tiesības vai uzliek pienākumus personai, kura nav pieaicināta lietā kā lietas dalībnieks.

Tiesas kolēģija atzīst, ka apelācijas sūdzībā minētie motīvi nedod pamatu uzskatīt, ka ar tiesas spriedumu būtu piešķirtas tiesības vai uzlikti pienākumi /pers. H/ un/vai SIA /Nosaukums G/. Pirmās instances tiesas sprieduma un tā rezolutīvajā daļā nekas nav teikts par kādām šīm personām piešķirtām tiesībām vai uzliktiem pienākumiem, līdz ar to šāds SIA /Nosaukums B/ viedoklis nav pamatots. Turklāt, lai gan /pers. H/ apstrīdētajā dokumentā minēts kā viens no dokumenta adresātiem un pieminēts dokumenta tekstā, tomēr tas nenozīmē, ka viņš būtu ieguvis tiesības prasīt sprieduma izpildi, tai skaitā procesuālas tiesības sprieduma izpildei vērsties pie tiesu izpildītāja. Tāpat tiesas kolēģija nekonstatē, ka ar šo spriedumu būtu piešķirtas kādas tiesības SIA /Nosaukums G/. Tajā skaitā no sprieduma neizriet, ka šai sabiedrībai būtu noteiktas tiesības iegūt /pers. A/ piešķirto kaitējuma atlīdzību.

Ievērojot minēto, nav nekāda likumīga pamata pārsūdzētā sprieduma atcelšanai un lietas nosūtīšanai jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai.

SIA /Nosaukums B/ apelācijas sūdzībā arī minējusi, ka, izskatot lietu apgabaltiesā kā pirmās instances tiesā, tikušas ignorētas SIA /Nosaukums C/ tiesības uz advokāta palīdzību, neatliekot lietas izskatīšanu 2013.gada 10.jūnija tiesas sēdē.

Norādīto apelācijas sūdzības iesniedzējas argumentu apelācijas instances tiesa neatzīst par pamatotu. Kā izriet no lietas materiāliem, ko arī neapšauba apelācijas iesniedzējs, SIA /Nosaukums C/ par tiesas sēdi ir ticis paziņots. No ierakstiem uzziņas lapā (1.sēj.l.l.1) un Tiesu informatīvajā sistēmā redzams, ka pavēste šim lietas dalībniekam nosūtīta jau 2013.gada 24.aprīlī, tātad savlaicīgi.

SIA /Nosaukums B/ apelācijas sūdzībā šajā ziņā faktiski atsaukusies uz SIA /Nosaukums C/ organizatoriskām problēmām - nespēju pietiekoši ātri saņemt tiesas dokumentus un nodot advokātam. Tiesas kolēģija, ņemot vērā, ka atbildētāja juridiskā adrese atrodas Latvijā, šādus argumentus neuzskata par pamatotiem, pie tā ņemot vērā tiesas pavēstes savlaicīgas izsūtīšanas laiku. SIA /Nosaukums C/ bija jāorganizē sava darbība tā, lai nodrošinātu pārstāvja klātbūtni tiesas sēdē, ja to atbildētāja vēlējusies. Turklāt no pirmās instances tiesas sēdes protokola redzams, ka tiesa vispusīgi izvērtējusi SIA /Nosaukums C/ pārstāvja neierašanās iemeslus un nav atzinusi tos par attaisnojošiem.

Tiesas kolēģija atzīst par pamatotu atzīt prasītājiem /pers. A/ un /pers. B/ tiesības saņemt likumiskos procentus 6% gadā par laiku no sprieduma stāšanās likumīgā spēkā līdz sprieduma izpildei no SIA /Nosaukums B/ un SIA "/Nosaukums C/ no nomaksai noteiktām, bet nenomaksātām kaitējuma atlīdzībām.

Šajā sakarā minams, ka Civilprocesa likuma 195.pantā noteikts, ka tiesa spriedumā norāda prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt procentus, minot to apmēru.

Atbilstoši Civillikuma 1759., 1765.panta nosacījumiem tajos ir paredzēts pienākums maksāt procentus par svešas naudas lietošanu, un likumisko procentu apmērs sastāda 6 procentus no simta gadā. Līdz ar to no brīža, kad spriedums stājies likumīgā spēkā un tātad prasītāji ieguvuši tiesības uz spriedumā noteiktās naudas summas (kaitējuma atlīdzības) saņemšanu, līdz sprieduma izpildei nosakāmas prasītāju tiesības saņemt likumiskos procentus 6% gadā no parāda summas.

Minētās tiesības saņemt likumiskos procentus nav saistāmas tikai ar tādām darbībām, kas būtu radušās uz tiesiska darījuma pamata. Konkrētajā gadījumā uzsverams, ka likumiskie procenti tiek noteikti tikai tajā laikā, kad prasītājiem būs radusies tiesība noteikto naudas summu saņemt un attiecīgajiem atbildētājiem pienākums samaksāt, t.i., jau noteikts šāds atbildētāju pienākums par naudas summas samaksu. Normatīvajos aktos nav noteikts ierobežojums, ka kādos noteiktos gadījumos nevarētu pastāvēt tiesības uz likumisko procentu saņemšanu par nesamaksātu naudas summu, tai skaitā, ja noteikta kompensācijas samaksa ar tiesas spriedumu par goda un cieņas aizskārumu.

Spriedumā izlemjams jautājums par tiesāšanās izdevumu sadali.

No Civilprocesa likuma 41.panta pirmajā daļā paredzētā izriet, ka par labu pusei, kuras labā taisīts spriedums, ja prasība apmierināta daļēji, piedzenami tiesas izdevumi proporcionāli apmierināto prasījumu apmēram.

Kā redzams no lietas materiāliem, par prasības pieteikumu prasītāji nomaksājuši kopā valsts nodevu 2675,03 LVL (3806,22 EUR), t.i., 2625,03 LVL (3735,08 EUR) pēc prasības pieteikuma iesniegšanas laikā spēkā esošajām likmēm (Civilprocesa likuma 34.pants) par prasījumu piedzīt kompensāciju kopējā summā 150003 LVL (213435,04 EUR), kā arī vēl 50 LVL (71,14 EUR) par nemantisku prasījumu. Katrs prasītājs samaksājis daļu no valsts nodevas (maksājumu dokumenti – 1.sēj.l.l.14-17).

Tā kā kaitējuma kompensāciju noteikts piedzīt pavisam kopējā summā 1600 EUR par labu diviem prasītājiem, par šādu summu valsts nodeva saskaņā ar prasības pieteikuma iesniegšanas laikā spēkā esošajām likmēm atlīdzināma 240 EUR apmērā - /pers. A/ un /pers. B/ katram pa 120 EUR (no SIA /Nosaukums B/ un SIA "/Nosaukums C/ pa 60 EUR no katra). Savukārt valsts nodeva par nemantisku prasījumu 71,14 EUR (tā kā ar spriedumu atzītas godu un cieņu aizskarošas ziņas; uzlikts pienākums atsaukt dokumentu), ņemot vērā, ka šajā gadījumā apmierināts trīs prasītāju prasījums, šī nodeva atlīdzināma no atbildētājiem par labu SIA /Nosaukums A/, /pers. A/ un /pers. B/ pa 23,71 EUR katram (no SIA /Nosaukums B/ un SIA "/Nosaukums C/ katrai puse no tās).

Ievērojot, ka prasītāju pretapelācijas sūdzība apmierināta daļā par to, ka par godu un cieņu aizskarošām ziņām kopā ar pirmās instances tiesas konstatēto atzīts arī paša apstrīdētā dokumenta nosaukums, ievērojot pretapelācijas sūdzībā ietvertā nemantiskā prasījuma apmēru, tiesas kolēģija atzīst, ka taisnīgi un proporcionāli būtu atlīdzināma valsts nodevas daļa par nemantisko kaitējumu 1/3 daļas apmērā no 71,14 EUR (valsts nodeva par nemantisku prasījumu), t.i., 23,71 EUR. Tā kā valsts nodevu par pretapelācijas sūdzību kopumā nomaksājusi /pers. A/ (2.sēj.l.l.196), šī valsts nodeva piedzenama par labu tikai viņai (no SIA /Nosaukums B/ un SIA "/Nosaukums C/ katrai puse no tās).

Vadoties no iepriekš minētā, tātad no SIA /Nosaukums B/ piedzenami tiesas izdevumi (valsts nodeva) par labu /pers. A/ 83,71 EUR (60 EUR, 11,86 EUR, 11,85 EUR), par labu /pers. B/ 71,85 EUR (60 EUR, 11,85 EUR), par labu SIA /Nosaukums A/ 11,85 EUR. No SIA /Nosaukums C/ piedzenami tiesas izdevumi (valsts nodeva) par labu /pers. A/ 83,71 EUR (60 EUR, 11,85 EUR, 11,86 EUR), par labu /pers. B/ 71,86 EUR (60 EUR, 11,86 EUR), par labu SIA /Nosaukums A/ 11,86 EUR.

Ar apelācijas instances tiesas spriedumu samazināti noteiktie mantiskās atlīdzības apmēri.

Ņemot vērā, ka ar pirmās instances tiesas spriedumu kopējā piedzītā mantiskās kompensācijas summa bija 1800 LVL (2561,17 EUR), tad valsts nodeva par apelācijas sūdzību šajā daļā pēc attiecīgajā laikā spēkā esošajām likmēm bija 237 LVL (337,22 EUR). Ievērojot, ka ar apelācijas instances tiesas spriedumu kopējās mantiskās atlīdzības apmērs ir 1600 EUR, tātad piedzenamā kompensācija samazināta par 37,53%. Līdz ar to par labu atbildētājiem atlīdzināma valsts nodeva par apelācijas sūdzības iesniegšanu 126,56 EUR (37,53% no 337,22 EUR). Sadalot šo piedzenamo summu starp /pers. A/ un /pers. B/, ņemams vērā, ka piedzenamās summas samazinājums par labu /pers. A/ ir lielāks, t.i., no 1000 LVL (1422,87 EUR) uz 800 EUR, /pers. B/ mazāks, t.i., no 800 LVL (1138,30 EUR) uz 800 EUR. Tātad no piedzenamās valsts nodevas summas 126,56 EUR, proporcionāli no /pers. A/ piedzenami 82,01 EUR, no /pers. B/ 44,55 EUR. Šie izdevumi piedzenami par labu SIA /Nosaukums B/, kura iesniegusi apelācijas sūdzību, pievienojot pārstāvja veiktu valsts nodevas maksājumu (2.sēj.l.l.121).

Civilprocesa likuma 42.pantā regulēta nenomaksāto tiesas izdevumu piedziņa valsts labā, tajā nosakot principu nenomaksāto tiesas izdevumu piedziņai valsts labā atkarībā no lietas iznākuma - no zaudējušās puses jeb proporcionāli no pusēm, ja prasība apmierināta daļēji.

Izlemjot jautājumu par tiesas izdevumu - ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu piedziņu valsts labā, konstatējams, ka kopā šie izdevumi pirmās instances un apelācijas instances tiesā radušies 45,96 EUR apmērā (izdevumu saraksti - 1.sēj.l.l.2, 2.sēj.l.l.3). Ņemot vērā lietas specifiku, kurā apvienoti dažāda veida prasījumi un prasība apmierināta daļēji, tiesas kolēģija secina, ka šie izdevumi sedzami abām pusēm vienādās daļās - t.i., prasītājiem 22,98 EUR un atbildētājiem 22,98 EUR. Prasītāja SIA /Nosaukums A/ (iepriekš SIA /Nosaukums D/)šos izdevumus samaksājusi 11 LVL (15,65 EUR) apmērā, tātad pārējā prasītāju nesegtā summa ir 7,33 EUR, kas līdzīgās daļās piedzenama valsts labā no pārējiem prasītājiem - /pers. A/, /pers. C/, /pers. B/. Savukārt atbildētāju nomaksājamā daļa valsts labā sadalāma līdzīgās daļās no atbildētājiem SIA /Nosaukums B/ un SIA "/Nosaukums C/, pret kuriem prasība daļēji apmierināta.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.[1] pantam nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Vadoties no Civilprocesa likuma 432.-434.panta, Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda:

SIA /Nosaukums A/, /pers. A/, /pers. B/ (/pers. B/) prasību apmierināt daļēji.

Atzīt par godu un cieņu aizskarošām ziņas, kas ietvertas 2012.gada 3.decembrī SIA /Nosaukums B/ un SIA "/Nosaukums C/ sastādītā dokumentā par faktu, ka SIA /Nosaukums D/ (tagad nosaukums SIA /Nosaukums A/), tās valdei /pers. B/ (/pers. B/) un /pers. A/ (tagad - Branta), noslēdzot 2012.gada 16.novembra pirkuma līgumu, bija zināms, ka 2012.gada sākumā /pers. H/ nekustamo īpašumu /Nosaukums A/ pārdevis SIA "/Nosaukums B/, ka tādejādi /pers. B/ (/pers. B/) un /pers. A/ (tagad - /uzvārds/) ir veikušas krāpnieciskas darbības lielā apmērā organizētā grupā, kā arī šī dokumenta nosaukumu "Par krāpšanu lielā apmērā organizētā grupā".

Uzlikt par pienākumu SIA /Nosaukums B/, vienotais reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, un SIA /Nosaukums C/, vienotais reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, atsaukt 2012.gada 3.decembrī SIA /Nosaukums B/ un SIA "/Nosaukums C/ sastādīto dokumentu, nosūtot Dānijas Karalistes vēstniecībai Latvijā un Latvijas Republikas vēstniecībai Ukrainā dokumentu, ar kuru tiek atsaukts nepatiesas ziņas saturošs dokuments "Par krāpšanu lielā apmērā organizētā grupā".

Piedzīt no SIA /Nosaukums B/, vienotais reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, kaitējuma atlīdzību 400 EUR, tiesas izdevumus 83,71 EUR, kopā 483,71 EUR (četrsimt astoņdesmit trīs eiro un 71 centu).

Piedzīt no SIA /Nosaukums B/, vienotais reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par labu /pers. B/ (/pers. B/), personas kods /personas kods/, kaitējuma atlīdzību 400 EUR, tiesas izdevumus 71,85 EUR, kopā 471,85 EUR (četrsimt septiņdesmit vienu eiro un 85 centus).

Piedzīt no SIA /Nosaukums C/, vienotais reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, kaitējuma atlīdzību 400 EUR, tiesas izdevumus 83,71 EUR, kopā 483,71 EUR (četrsimt astoņdesmit trīs eiro un 71 centu).

Piedzīt no SIA /Nosaukums C/, vienotais reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par labu /pers. B/ (/pers. B/), personas kods /personas kods/, kaitējuma atlīdzību 400 EUR, tiesas izdevumus 71,86 EUR, kopā 471,86 EUR (četrsimt septiņdesmit vienu eiro un 86 centus).

Noraidīt /pers. B/(/pers. B/) un /pers. A/ prasību pārējā daļā pret SIA /Nosaukums B/ un SIA "/Nosaukums C/ par godu un cieņu aizskarošu ziņu atsaukšanu un mantiskās kompensācijas piedziņu.

Noraidīt /pers. B/(/pers. B/) un /pers. A/ prasību attiecībā pret /pers. G/ par goda un cieņas aizskarošu ziņu atsaukšanu un mantiskās kompensācijas piedziņu.

Noraidīt pilnīgi /pers. C/ (/pers. C/), dzimuša /datums/, prasību pret SIA /Nosaukums B/, vienotais reģistrācijas Nr. SIA /Nosaukums C/, vienotais reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, /pers. G/, personas kods /personas kods/, par godu un cieņu aizskarošu ziņu atsaukšanu un mantiskās kompensācijas piedziņu.

Piedzīt no SIA /Nosaukums B/, vienotais reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par labu SIA /Nosaukums A/, vienotais reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, tiesas izdevumus 11,85 EUR (vienpadsmit eiro un 85 centus).

Piedzīt no SIA /Nosaukums C/, vienotais reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par labu SIA /Nosaukums A/, vienotais reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, tiesas izdevumus 11,86 EUR (vienpadsmit eiro un 86 centus).

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu SIA /Nosaukums B/, vienotais reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, tiesas izdevumus 82,01 EUR (astoņdesmit divus eiro un 1 centu).

Piedzīt no /pers. B/ (/pers. B/), personas kods /personas kods/, par labu SIA /Nosaukums B/, vienotais reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, tiesas izdevumus 44,55 EUR (četrdesmit četrus eiro un 55 centus).

Piedzīt no /pers. B/ (/pers. B/), personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 2,44 EUR (divus eiro un 44 centus).

Piedzīt no /pers. C/ (/pers. C/), dzimuša /datums/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 2,44 EUR (divus eiro un 44 centus).

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 2,45 EUR (divus eiro un 45 centus).

Piedzīt no SIA /Nosaukums B/, vienotais reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumus 11,49 EUR (vienpadsmit eiro un 49 centus).

Piedzīt no SIA /Nosaukums C/, vienotais reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumus 11,49 EUR (vienpadsmit eiro un 49 centus)

Noteikt /pers. A/un /pers. B/ (/pers. B/) tiesības saņemt likumiskos procentus 6% gadā par laiku no sprieduma stāšanās likumīgā spēkā līdz sprieduma izpildei no SIA /Nosaukums B/ un SIA "/Nosaukums C/ no nomaksai noteiktām, bet nenomaksātām kaitējuma atlīdzībām.

Noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu 30 (trīsdesmit) dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas 2017.gada 23.maija var pārsūdzēt Augstākās tiesas Civillietu departamentā Civilprocesa likuma 450.-452.pantā paredzētajos gadījumos, iesniedzot kasācijas sūdzību Vidzemes apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis A.Bukavs

Tiesneši D.Lazdiņš